

Gitte Barlach

Afrapportering

projekt

Mit bibliotek

KOLLABORATIV FILTERING

WEB 2.0

MASH-UP

SERENDIPITET

INDIVIDUALISERING

SYNDIKERING

BRUGERDELTAGELSE

Århus Kommunes Biblioteker | oktober 2007

Mit Bibliotek

Afrapportering til Udviklingspuljen for Folke- og Skolebiblioteker

Projekttitle: Mit bibliotek - personlig biblioteksservice på nettet.

J.nr.: 212/2003-0002

Indsatsområde: Frie forsøg

© Århus Kommune, Borgerservice og Biblioteker
IT og Kommunikation, Informatik

Rapporten er udarbejdet af Gitte Barlach,
IT og Kommunikation, Informatik

Kontakt:

For mere information om projektet kontakt:

Bo Fristed – bf@bib.aarhus.dk

Gitte Barlach – gba@bib.aarhus.dk

Mere om projektet:

www.aakb.dk/mitbibliotek

Indhold

Indhold	3
1. Sammenfatning af projektet	5
1.1 Abstract.....	5
1.2 Projektets formål	7
1.3 Projektets resultater	7
1.4 Dokumentation for projektet.....	7
1.5 Projektets udviklede prototyper.....	8
1.6 Samarbejdet omkring projektet.....	9
1.7 Formidling af projektet	9
1.8. Organisering	10
2. Opfyldelse af projektmål	11
2.1. Modning af infrastrukturen til understøttelse af bl.a. webservices	11
2.1.1. Mål for projektperioden	11
2.1.2 Projektets arbejde og resultater	12
2.1.2.2 Opstilling af mulige driftsmodeller og forretningsmodeller	15
2.1.2.2.1 Model. Hensigtserklæring	15
2.1.2.2.2 Proces	16
2.2 Udvikling af flere webservices	28
2.2.1 Mål for projektperioden	28
2.2.2 Projektets arbejde og resultater	28
2.2.2.1 Det skønlitterære område	29
2.2.2.2 Børn	29
2.2.2.3 Musik	29
2.2.2.4 Det faglitterære område.....	31
2.3 Personaliseringsmuligheder og kollaborativ filtrering	34
2.3.1 Mål for projektperioden	34
2.3.2 Projektets arbejde og resultater	35
2.3.2.1 Profil-skitser og personaliserede services.....	35
2.4 Formidling og præsentation	40
2.4.1 Mål for projektperioden	40
2.4.2 Projektets arbejde og resultater	41
2.4.2.1 Brugerpaneler	41
2.4.2.2 Test-brugere /test-data	43
2.4.2.3 Ekstern evaluering	44
2.5 Autentificering (AAI - Autorisation – Autentifikation Infrastruktur)	44
2.5.1. Mål for projektperioden	44
2.5.2 Projektets arbejde og resultater	44
2.5.2.1 Proces.....	44
2.5.2.2 Case med IT&Telestyrelsen	45
2.5.2.3 Praktisk afprøvning via implementering	46
2.6 Juridisk afklaring.....	46

2.6.1 Mål for projektperioden	46
2.6.2 Projektets arbejde og resultater	47
2.7 Markedsføring og formidling af resultaterne og de nye webservices	48
2.7.1 Mål for projektperioden	48
2.7.2 Projektets arbejde og resultater	48
2.8. Tilsagnsskrivelsen fra Biblioteksstyrelsen	50
2.8.1 Evaluering	50
3. Organisation.....	53
4. Økonomi.....	55
5. Bilag.....	55

1. Sammenfatning af projektet

1.1 Abstract

”Mit bibliotek” har arbejdet med nye digitale formidlingsformer i en brugerrelateret og personaliseret sammenhæng. Bibliotekerne oplever, at brugerne i stadig større omfang bestiller materialerne hjemmefra og udelukkende kommer på biblioteket for at hente og aflevere. På biblioteksområdet vil det derfor være en vigtig parameter fremover at kunne tilbyde brugerne f.eks. inspiration på nettet. Det overordnede mål med projektet har således været at styrke benyttelsen af bibliotekernes digitale videnressourcer, bibliotekskatalogerne og Netbibliotekerne, samt styrke den digitale formidling på bibliotekerne. Ser man på opgørelser over benyttelsen af biblioteket på nettet, eksempelvis Århus Kommunes Biblioteker¹ viser tallene, at det er via katalogen, at biblioteket servicere en meget stor del af brugerne. Det er katalogen, der skaber en stor del af trafikken på bibliotekets websites. Det er bibliotekets forretningsvindue, det er bibliotekets netbutik. Det er herigennem bibliotekets brugere mødes og agerer med biblioteket.

Mit Bibliotek har derfor primært, men ikke udelukkende, arbejdet med katalogen som grænseflade. Projektet har arbejdet med at berige katalogen, med at åbne den op og remixe den ved at koble de bibliografiske oplysninger, som findes i katalogen, med de tjenester, der i øvrigt findes på nettet, eksempelvis Netbibliotekerne. Målet har været at skabe en mere serendipitiv eller inspirationsgivende bibliotekskatalog med relevante og personaliserede tilbud, hvor brugerne har mulighed for at græsse samt hente inspiration og anbefalinger til læsning og hjemlån. Mit Bibliotek har arbejdet med udvikling og implementering af web-services dels i form af nye services baseret på sammenstilling af eksisterende data og nye data, dels baseret på eksisterende datakilder i samarbejde med Netbibliotekerne. En række af disse services er implementeret i biblioteksbasen hos de 7 deltagende folkebiblioteker, således at man samtidig med fremfinding og visning af en fuld bibliografisk post indenfor skønlitteratur eller musik, kan blive præsenteret for ekstra information og inspiration i form af f.eks. anbefalinger.

Mit Bibliotek har arbejdet med datamining og kollaborativ filtrering. Projektet har udviklet servicen ”Andre, der har lånt...”, som er baseret på anonymiseret lånehistorik fra alle 7 deltagende folkebiblioteker. Den ’kollektive intelligens’ den op-

¹ Tal fra Århus (2006) over brugernes brug af biblioteket på nettet:

153.238 brugere har pinkode – 95.000 har været aktive inden for det sidste år
 80.000 brugere modtager e-mail notifikation på reserverede materialer
 650.000 selvreservationer og bestillinger ud af 870.000
 2,1 mio. fornyelser over nettet ud af 5,4 mio. udlån

samlede, anonymiserede lånehistorik er udtryk for, samles for første gang sammen og stilles til rådighed som inspiration for andre brugere. Det resulterer i anbefalinger, som er baseret på den samlede sum af brugererfaringer.

Mit Bibliotek har via arbejdet med webservices bidraget til en fælles teknisk infrastruktur for det samarbejdende biblioteksvæsen og dermed til at muliggøre integration af data, tjenester og brugergrænseflader. Den bagvedliggende it-infrastruktur er baseret på web services (SOAP/XML) og SOA – Service Orienteret Arkitektur. Det gennemgående princip i den serviceorienterede arkitekturmodel (SOA) er, at de enkelte komponenter er organiseret i lag som tilbyder og benytter services hos hinanden. I modsætning til simpel dataadgang giver services mulighed for at udveksle informationer ud fra konkrete sammenhænge og åbner dermed for avanceret samspil og genbrug af data. Den anvendte arkitektur i Mit Bibliotek er en trelagsarkitektur, hvor brugeren via sin web-browser møder en brugergrænseflade (f.eks. biblioteksbasen) der trækker på systemer og services i et underliggende tjenestelag, (f.eks. "Andre, der har lånt") hvis tjenester dannes ved at trække på og kombinere ressourcer fra det nederste datalag (f.eks. data fra 7 forskellige biblioteker.)

Et erklæret mål i projektet var at skabe relevante og personaliserede tilbud. Derfor har projektet arbejdet med at afprøve forskellige personaliseringsmodeller og profiltyper: situationsbestemte profiler, skræddersyede, personlige profiler koblet med opsamling af individuel adfærd, kollaborativ filtrering i samspil med personlige profiler samt vægtningsparametre. I tæt samspil med testbrugere og brugerpaneler har projektet afprøvet modeller og prototyper. Baseret på erfaringer fra disse brugerinddragelsesforløb blev strategien i projektet at kombinere kollaborativ filtrering og adfærdsbaseret personalisering med simple til- og fravalg. Endvidere har projektet arbejdet med metoder til at frembringe et kvalificeret datagrundlag som basis for et intelligent system, der kender den enkelte brugers litterære profil og lånemønstre. Projektet har udviklet en service, der kan give den enkelte bruger en række personlige anbefalinger baseret på vedkommendes tidligere lån, egne vurderinger (positive / negative), ratings samt match op mod servicen "Andre, der har lånt...". I en fremtidig version af den personlige anbefalingsservice vil flere vægtningsparametre så som tid kunne kobles på. I forlængelse af Web 2.0-tankegangen har projektet afprøvet muligheden for at den enkelte bruger kan komme med personlige kommentarer til en bog/musik-cd.

Projektet har foretaget den nødvendige juridiske afklaring hos Datatilsynet som grundlag for de personlige services.

For at sikre at de services og personaliseringsmuligheder, projektet har arbejdet med, har relevans for slutbrugerne har projektet løbende arbejdet med formid-

ling og brugerinddragelse, bl.a. igennem brugerpaneler, tests samt evaluering af de udviklede services.

Endelig har projektet udarbejdet scenarier og usecases for brugerautentificering og single sign-on i samarbejde med IT&Telestyrelsen samt eksterne konsulenter.

1.2 Projektets formål

I ansøgningen opregnede projektet en række indsatsområder:

Projektet vil med baggrund i følgende elementer arbejde videre med muligheder for at tilbyde brugeren en personaliseret adgang til biblioteksressourcer på baggrund af de allerede opnåede resultater² Indsatsområderne vil være følgende:

1. Modning af infrastrukturen til understøttelse af bl.a. webservices
2. Udvikling af flere webservices
3. Personaliseringsmuligheder og kollaborativ filtrering
4. Formidling og præsentation
5. Autentificering
6. Juridisk afklaring
7. Markedsføring og formidling af resultaterne og de nye webservices

1.3 Projektets resultater

De konkrete resultater af projektets arbejde har bidraget til at rejse diskussioner om hvilket mix af digitale services, bibliotekerne vil kunne udvikle og tilbyde, hvordan bibliotekerne kan arbejde med at berige bibliotekskatalogen og fremadrettet anvende bruger- og lånemønstre i et formidlingsperspektiv.

Projektresultaterne opfylder følgende succeskriterier:

- Opstilling af driftsmodel til understøttelse af bl.a. webservices
- Tilbudene er via usability-tests afprøvet af brugerne
- 10 webservices til fælles udnyttelse via Mit bibliotek ved projektets afslutning i 2006

1.4 Dokumentation for projektet

I projektets regi er der udarbejdet følgende rapporter og dokumentationer:

² Formodningsprojektet "Netbiblioteket – min personlige biblioteksservice", 2004

Mit Bibliotek – Personlig biblioteksservice på nettet / af Claus Dan Pedersen, UniC/Userminds, 2006

Rapport om projekt vedr. proof of concept af trust services mellem bibliotekssystemer / af Tommy Dejbjerg Pedersen, Lenio Aps, 2007-05-21

Mit Bibliotek. Afsluttende brugertest af prototypen.mitbibliotek.dk/mit-bibliotek-06 / af Karen Thomsen, Silkeborg Bibliotek, 2007

1.5 Projektets udviklede services og prototyper

I projektet er der udviklet en række prototyper på personlige webservices:

- Personlige anbefalinger
- Personlige lån
- Personlig huskeliste
- Personlige kommentarer til titler i huskelisten
- Personlige kommentarer til titler i bibliotekskatalogen
- Personlige ratings af titler
- Personlige profil-indstillinger
- Personlig filtreringsfunktion

Projektet har udviklet designskitser på en personaliseret brugergrænseflade integreret med en bibliotekskatalog.

Services (funktionalitet, idé/koncept, værdi) er testede og afprøvede af 2 brugerpaneler og 1 testpanel, samt via ekstern undersøgelse af nytteværdi foretaget af UniC/UserMinds.

Projektet har udviklet en model for implementering af webservices i bibliotekskatalogen. Endvidere er der foretaget implementering i et Netbibliotek: "Andre, der har lånt.." er implementeret i Litteratursiden.dk.

Projektet har udviklet klienter til de foreliggende services.

Projektet har driftsmodnet servicen "Andre, der har lånt..", samt indgået en 2-årig driftsaftale med DBC således servicen fremover kan tilbydes til interesserede biblioteker.

Projektet har udviklet scripts til automatisk indhøstning af data fra bibliotekskatalogen som grundlag for services (h.h.v. "Andre, der har lånt.." samt Udgave-match)

Projektet har i samarbejde med flere Netbiblioteker udviklet en række services til berigelse af bibliotekskatalogen:

- anbefalinger af bøger fra Litteratursiden (<http://www.litteratursiden.dk>)
- forfatterportrætter fra Litteratursiden (<http://www.litteratursiden.dk>)
- forfatterportrætter fra ForfatterWeb (<http://www.forfatterweb.dk>)
- "Andre, der har lånt.." – en 'anbefalings'- eller 'inspirations'-service indenfor skønlitterære bøger samt CD'ere/indspillet musik.
- anmeldelser fra DotBot.dk (<http://www.dotbot.dk>)
- Bibliotekernes Netmusik inkl. visning af lydclip. (<http://www.bibliotekernesnetmusik.dk>)
- nyheder og anmeldelser fra Musikbibliotek.dk
- henvisninger til Juraport

WSDL, klienter og scripts kan hentes fra projektets downloadside:

<http://teknikdagen.mitbibliotek.dk/docs/downloads.html>

I et fremtidsperspektiv kan de udviklede idéer og prototyper udfoldes i større målestok, så de bidrager til bibliotekernes digitale servicetilbud.

1.6 Samarbejdet omkring projektet

Samarbejdet i projektet mellem 7 folkebiblioteker og et forskningsbibliotek, samt inddragelse af forskningseksperter fra Danmarks Biblioteksskole og eksterne konsulenter, har resulteret i nye, kreative idéer til koncepter, prototyper og udviklingsmetoder, som ikke tidligere har været brugt eller set i biblioteksverdenen. Endvidere har projektet aktivt inddraget brugerne i såvel innovationsfaser som i testfaser og derved opnået et værdifuldt afsæt til konceptudviklingen i projektet.

1.7 Formidling af projektet

Projektets arbejde og udvikling er løbende formidlet via oplæg på i alt 10 danske temadage og seminarer i projektperioden samt en konference i Italien. Endvidere holdt projektet en afsluttende temadag d. 6.marts 2007 på AROS – Århus Kunstmuseum, med 120 deltagere fra folke- og forskningsbiblioteker i Danmark, samt oplægsholdere fra Danmark, England og USA.

Spredning

Projektet har bidraget til debatten om udvikling af bibliotekernes digitale services med ideudvikling, designprocesser, med inddragelse af brugerne samt gennem udvikling af prototyper og nye eksempler på, hvad fremtidens digitale biblioteks-services kan indeholde.

Projektet har bidraget til den strategiske og faglige debat om og afklaring af, hvordan og i hvilke retninger bibliotekernes digitale services kan udvikles med fokus på både biblioteksstrategi, IT-arkitektur for det samarbejdende biblioteksvæsen, lovgrundlag, brug af udlånsdata og lånemønstre, inddragelse af brugerne, og tværfagligt netværk.

Diskussionerne er iværksat ved præsentationer for faglige studiebesøg i Århus, ved projektets temamøder, samt oplæg på en række biblioteksfaglige temadage, seminarer og konferencer i Danmark, samt en konference i Italien.

1.8. Organisering

Styregruppen var sammensat af ledelsesrepræsentanter fra de deltagende biblioteker:

Århus Kommunes Biblioteker
Silkeborg Bibliotek
Gentofte Bibliotek
Herning Centralbibliotek
Københavns Kommune Bibliotekerne
Vejle Bibliotek
Frederiksberg Kommunes Biblioteker
Statsbiblioteket
Dansk BiblioteksCenter A/S

Styregruppen har fulgt projektet og truffet beslutninger omkring de overordnede rammer for projektet.

Mere information om projektet kan fås hos:

Projektleder: Gitte Barlach, tlf. 89 40 94 28, gba@bib.aarhus.dk

2. Opfyldelse af projektmål

Projektet fremsatte i projektansøgningen følgende indsatsområde:

Projektet vil med baggrund i følgende elementer arbejde videre med muligheder for at tilbyde brugeren en personaliseret adgang til biblioteksressourcer på baggrund af de allerede opnåede resultater. Indsatsområderne vil være følgende:

1. Modning af infrastrukturen til understøttelse af bl.a. webservices
2. Udvikling af flere webservices
3. Personaliseringsmuligheder og kollaborativ filtrering
4. Formidling og præsentation
5. Autentificering
6. Juridisk afklaring
7. Markedsføring og formidling af resultaterne og de nye webservices

I det følgende redegøres for projektets arbejde og resultater indenfor de enkelte indsatsområder i relation til de mål, der er opregnet i ansøgningen.

2.1. Modning af infrastrukturen til understøttelse af bl.a. webservices

2.1.1. Mål for projektperioden

Modning, skalering, udfoldelse og udbredelse af den prototype, projektet får bygget i 2004.³

Udrulningsplan: opstilling af mulige driftsmodeller og samarbejdsmodeller mellem deltagerne samt økonomiske driftsberegninger.

I udviklingen af driftsmodeller indgår følgende elementer:

- supportstruktur
- dokumentation
- afklaring af standarder

³ Formodningsprojekt "Netbiblioteket – min personlige biblioteksservice", 2004

- modeller for automatisk indhøstning af data som basis for personlig profiler (personlige historiske udlån) samt som basis for den kollaborative filtrering (anonymiserede historiske udlånsdata)
- performance / dimensionering (i forhold til opsamling af data samt søgning og visning)
- lokal implementering (snitflader, kodex)

Økonomiske modeller:

- driftsmodeller for "aftagende" biblioteker i forhold til "producerende" biblioteker
- etablering af forretningsmodeller med inddragelse af dataejere/ producenter (indholdstjenesterne, leverandører af data til den kollaborative filtrering)

2.1.2 Projektets arbejde og resultater

Fra formodningsprojektet Netbiblioteket 2004 forelå følgende prototype-webservices: webservices til Litteratursidens anbefalinger og forfatterportrætter, "Andre, der har lånt.." - en webservice til item-based (udlånsbaseret) kollaborativ filtrering baseret på anonymiserede udtræk af personlige låneres lån af skønlitteratur, en webservice til content-based (indholds-baseret) filtrering, en webservice til forfatterportrætter fra ForfatterWeb samt en 'intern' bagvedliggende webservice til udgave-match. Disse webservices blev - med undtagelse af web-service til indholds-baseret filtrering - integreret i lokale bibliotekssystemer hos de deltagende biblioteker i formodningsprojektet i december 2004, hvorved der skabtes en for brugeren sømløs tilgang til flere forskellige biblioteksressourcer. (se nærmere i afrapporteringen fra projektmodningen på: <http://www.aakb.dk/sw71381.asp>)

Projektet Mit Bibliotek har koncentreret arbejdet omkring modning af webservicen "Andre, der har lånt,..", den 'interne' bagvedliggende webservice til udgave-match, samt web-service til Litteratursidens anbefalinger og forfatterportrætter. I det følgende afsnit 2.1.2.1 Teknisk infrastruktur, beskrives projektets resultater nærmere for hver af disse services.

Endvidere har projektet eksperimenteret videre med prototype-webservicen til content-based (indholds-baseret) filtrering (se nærmere under afsnit 2.2.Udvikling af flere webservices, underafsnit 2.2.2.4. Faglitteratur.), men konkluderet at servicen ikke kunne udvikles til en egentlig driftsversion indenfor projektperioden.

2.1.2.1 Teknisk infrastruktur

"Andre, der har lånt..."

Format

Projektet har i samarbejde med Biblioteksstyrelsen udarbejdet et standardiseret og fastlagt format for "Andre, der har lånt.." , d.v.s. navngivning af felter i for-

hold til Dublin Core med ABM skemaet:

http://www.bs.dk/standards/schemas/dkabm_2006-01-13.xsd.

Der er tale om et xml-udvekslingsskema der følger dkdcplus. Det vedtagne format fremgår Bilag 1: "Dokumentation af webservices."

Oplæg til konvertering af format ses i Bilag 2: " "Andre, der har lånt..." Forslag til navngivning af felter i forhold til Dublin Core med ABM skemaet."

Projektet har på baggrund af ovenstående arbejde foreslået en udvidelse af ABM-formatet.

XHTML-format

Projektet har endvidere udarbejdet et regelsæt for XHTML-formater. Det vil sige regler for standardiseret og struktureret HTML for det output, web service-klienterne leverer i henhold til webstandarder og eksisterende best practices. Regelsættet kan tjene som reference ved implementering af projektets services. Regelsættet beskrives nærmere i Bilag 1: "Dokumentation af webservices", og på siden: <http://www.vejlebib.dk/testfolder/mitbib/outputformater.html>

Webservice interface

På baggrund af det nye format har projektet omskrevet servicen (webservice-interfacet) til en endelig driftsversion.

Servicen er dokumenteret i Bilag 1: "Dokumentation af webservices."

Klienter

De foreliggende klienter udviklet af Mit Bibliotek er rettede som følge af det nye webinterface og ses på projektets downloadside:

<http://teknikdagen.mitbibliotek.dk/docs/downloads.html>

Datagrundlag

Projektet har udviklet metode og rutine i form af et script til opsamling af anonymiseret lånehistorik som datagrundlag for ADHL. Endvidere har projektet fastlagt formatet på dataudtrækket.

Script samt format beskrives nærmere i Bilag 1: "Dokumentation af webservices."

Teknisk setup (hardware m.m.)

Det nuværende fysiske miljø (serverkapacitet m.m.) er dimensioneret således et større antal biblioteker vil kunne benytte servicen og miljøet er skalerbart.

Driftsafviklingen, hvorom der er indgået en skriftligt aftale gældende til udgangen af 2007, foretages af Statsbiblioteket.

"LitteratursidenServices" (Anbefalinger, forfatterportrætter, litteraturanalyser)

Format

"LitteratursidenServices" har navngivning af felter i forhold til Dublin Core:

dc.identificer - urlen på siden
 dc.title
 dc.description
 dc.subject - den omhandlende forfatter (og ingen øvrige emneord!)
 dc.creator

XHTML-format

Det af projektet udviklede regelsæt for XHTML-formater, som kan tjene som reference ved implementering af projektets services, understøtter også LitteratursidenService.

Regelsættet beskrives nærmere i Bilag 1: "Dokumentation af webservices", og på siden: <http://www.vejlebib.dk/testfolder/mitbib/outputformater.html>

Webservice interface

I samarbejde med projektet omskrev Litteratursiden deres service (webservice-interface) til en endelig driftsversion i foråret 2006.

Servicen er dokumenteret i Bilag 1: "Dokumentation af webservices."

Klienter:

Klienter udviklet af Mit Bibliotek ses på projektets downloadside:

<http://teknikdagen.mitbibliotek.dk/docs/downloads.html>

Datagrundlag:

Webservicen bygger på et indeks, der opdateres dagligt på grundlag af metadata fra Litteratursiden.dk

Teknisk setup (hardware m.m.):

Det nuværende fysiske miljø (serverkapacitet m.m.) er dimensioneret således at et større antal biblioteker vil kunne benytte servicen og miljøet er skalerbart.

Driftsafviklingen foretages af Århus Kommunes Biblioteker for Litteratursiden.

Faust eller "Udgavematch"

Format

Dataformatet består af en semikolon-separeret liste af elementer – én post per linie:

```
dc_alternativenam;dc_alternativetitle;title_niv2;title_niv3;dc_creator;dc_title;title_head;title_section;title_volume;|subject;faust_head;faust_section;faust_volume;isbn_head;isbn_section;isbn_volume;weight;|dc_type_text;|dc_type_marc;dk5;kkbholding;|div_head;|div_section;|div_volume
```

felterne div_head osv indeholder:

- a: originaltitel ved oversættelser, 241a
- b: udgavebetegnelse, fra 250b hvis det findes, ellers a
- c: udgivelsesår fra 008a
- d: stor skrift (008m findes)
- e: sondringselement, 245

Webservice interface

På baggrund af det nye format har projektet omskrevet servicen (webservice-interfacet) til en endelig driftsversion. Servicen er dokumenteret i Bilag 1: "Dokumentation af webservices."

Datagrundlag:

Udtræk af biblioteksposter fra Københavns Kommunes Biblioteker. Vejledning og beskrivelse af script til udtræk fremgår af Bilag 1: "Dokumentation af webservices."

Teknisk setup (hardware m.m.):

Det nuværende fysiske miljø (serverkapacitet m.m.) er dimensioneret således at servicen kan klare et større træk fra servicen "Andre, der har lånt.." og miljøet er skalerbart. Driftsafviklingen, hvorom der er indgået en skriftligt aftale gældende til udgangen af 2007, foretages af Statsbiblioteket.

2.1.2.2 Opstilling af mulige driftsmodeller og forretningsmodeller

2.1.2.2.1 Model. Hensigtserklæring

Projektet v. Borgerservice og Biblioteker, Århus og DBC indgik efter godkendelse fra Biblioteksstyrelsen d.1. juni 2007 en hensigtserklæring om servicen "Andre, der har lånt.."

Hensigtserklæringen skitserer aftalegrundlaget for alle relevante forhold vedr. en fortsættelse af ADHL.

De væsentligste elementer i aftalen nævnes her:

Projektet v. Borgerservice og Biblioteker, Århus, overdrager i den 2-årige periode det fulde ansvar for drift, support og videreudvikling af ADHL til DBC.

Den økonomiske model omfatter:

Definitioner:

A biblioteker: biblioteker som leverer udlånsdata til ADHL-tjenesten

B biblioteker: biblioteker som udelukkende er brugere af ADHL-tjenesten

Alle biblioteker, både A og B biblioteker, betaler en årlig indbyggertalsbestemt ADHL-licens til DBC.

ADHL-licensen fastlægges af DBC, således at alle omkostninger til salg, markedsføring, drift, support, udvidelser, videreudvikling og administration er dækket.

DBC yder ikke vederlag til A biblioteker for levering af data.

Biblioteksstyrelsen præciserer at alle folkebiblioteker skal have de samme muligheder for at deltage og at ADHL-tjenesten skal kunne løbe rundt, men ikke må have til hensigt at generere egentlig profit. Skulle det gå bedre end forventet, kan det f.eks. have afsmittende effekt på prisen det efterfølgende år. Dette forventes reguleret i aftalen.

Hensigtserklæringen er vedlagt som Bilag 3.

2.1.2.2.2 Proces

Forud for indgåelsen af hensigtserklæringen lå en proces med forretningsmodel-drøftelser i projektets styregruppe og i dialog med Biblioteksstyrelsen. Processen resumeres i det følgende:

Styregruppen i projektet har drøftet mulige forretningsmodeller for "Andre, der har lånt..." (styregruppemødet d.3.5.06 med deltagelse af Leif Andresen, Biblioteksstyrelsen, samt fælles styre- og projektgruppemøde d.19.6.06) med det overordnede sigte at ADHL kan overgå til at blive en national service. Projektet opregnede en række muligheder, herunder:

- 1) en model hvor Statsbiblioteket drev servicen
- 2) en Danbib-model, hvor det formelle ejerskab ville være DBC og med betaling for ydelsen fra de enkelte biblioteker.
- 3) en kombination af 1 og 2, men hvor Biblioteksstyrelsen påtog sig det overordnede ansvar for servicen og stillede den til rådighed for danske folkebiblioteker gennem en driftsløsning, der teknisk set kunne varetages af Statsbiblioteket eller DBC eller i et samarbejde mellem de to.
- 4) en model hvor én eller flere af bibliotekssystemleverandørerne gik ind og drev dataserveren og ydelsen kunne sælges til bibliotekerne.

For alle modeller var det forudsat, at det skulle være systemleverandørerne, der stod for klientsiden.

I projektet var der mindre interesse for model 2 og model 4, der var relativt forretningsbetonede, og størst interesse for model 3 eller model 1. I model 1 tænkes "Andre, der har lånt..." at indgå som en del af OC-virksomheden. Fordelene i model 3 kunne være, at etablering af en national service kunne forgå hurtigere med Statsbiblioteket involveret, idet man kunne drage nytte af den ekspertise, Statsbiblioteket allerede besad qua deres rolle med at drive den centrale service. Endvidere ville det være muligt at få indflydelsen bredt ud. En sådan model kunne også være fornuftig set i forhold til Bibliotek.dk (mulig integration af "Andre, der har lånt..." i Bibliotek.dk samt service til udgavesammenligning og værksvisning). Uanset model skulle der laves en aftale i forhold til de biblioteker, der leverer data. I projektets første forretningsmodel (gældende for projektperioden) var det tanken, at alle biblioteker, der ønskede at trække på servicen, skulle levere data. I en blivende forretningsmodel mente styregruppen, at forholdet skulle revunderes, idet det sandsynligvis vil være tilstrækkeligt, at kun de større biblioteker leverer data ind.

I forlængelse af ovenstående drøftelser, sendte projektet et officielt brev d.20.7.06 til Biblioteksstyrelsen (genfremsendt d.16.8.06). I brevet pegede projektet på en model, hvor Staten, repræsenteret ved Biblioteksstyrelsen, påtog sig det overordnede ansvar for servicen og stillede den til rådighed for danske folkebiblioteker gennem en driftsløsning, der teknisk set ville kunne varetages af Statsbiblioteket eller DBC eller allerhelst i et samarbejde mellem de to. I Biblioteksstyrelsen svar på henvendelsen d.18.8.06 fremgik følgende: "Staten ved Biblioteksstyrelsen har ingen bevillingsmæssige muligheder for at gå ind og overtage ejerskabet og dermed finansieringen af den centrale drift af "Andre der har lånt..." service. ""

Biblioteksstyrelsen pegede i svaret på to forskellige modeller: med den ene model kunne ejerskab og drift overdrages til DBC, med den anden model kunne tjenesten forankres på et centralbibliotek eller Statsbiblioteket og indgå i den fremtidige model for netbibliotekerne og finansieres som disse.

Som følge af svaret fra Biblioteksstyrelsen indledte projektet drøftelser med h.h.v. Statsbiblioteket og DBC.

D.2.10.06 holdt projektet et møde med Statsbiblioteket (Birte Christensen-Dalsgaard, Arne Sørensen, Flemming Munch). På mødet drøftedes muligheden for at Statsbiblioteket på sigt påtog sig ejerskab, udvikling, support og drift af ADHL som led overbygningsforpligtelsen samt muligheden for varetagelse af drift og ejerskab (evt. sammen med et konsortium af få større biblioteker, der leverer data til servicen) i en overgangsordning.

Som led i afdækning af mulighederne, ville Statsbiblioteket efterfølgende udarbejde et estimat på, hvad det ville koste ud fra en foreliggende opgavebeskrivel-

se, og projektet (projektlederen) ville indhente interessetilkendegivelse fra bibliotekerne vedr. brug af ADHL.

Styregruppen drøftede sagen igen på et styregruppemøde d.6.10.06: Det var forudsigeligt at den kommende nye organisering af netbibliotekerne ville få betydning, men modellen herfor ville først være på plads i 2008. Styregruppen besluttede derfor, at projektet forsat skulle afsøge mulighederne, og at der ville kunne tænkes flere måder at dele arbejdet på. Opgaven med ADHL kunne f.eks. foregå i et samarbejde mellem DBC og Statsbiblioteket.

I løbet af efteråret 2006 foregik afklaring internt på Statsbiblioteket. D.16.1.07 kom endeligt svar fra Statsbiblioteket, hvor Statsbiblioteket konkluderede, at de ikke kunne tilbyde drift (og videreudvikling/ejerskab) i den konkrete sag om "Andre der har lånt...".

Som følge heraf indledtes drøftelser med DBC, konkret udmøntet i underskrivelse af hensigtserklæringen, som følges af opstilling og indgåelse af en egentlig kontrakt.

2.1.2.3. Klienter, model for implementering i lokalt katalog, dialog med bibliotekssystemleverandører

"Our library systems are broken in three ways: usability, findability, and remixability....."

Casey Bison, information architect for Plymouth State University's Lamson Library

Projektet har arbejdet med at berige katalogen, med at åbne den op og remixe den ved at koble de bibliografiske oplysninger, som findes i katalogen, med de tjenester, der i øvrigt findes på nettet, eksempelvis Netbibliotekerne. Målet har været at skabe en mere serendipitiv eller inspirationsgivende bibliotekskatalog med relevante og personaliserede tilbud, hvor brugerne har mulighed for at græsse samt hente inspiration og anbefalinger til læsning og hjemlån.

Ser man på opgørelser over benyttelsen af biblioteket på nettet, eksempelvis Århus Kommunes Biblioteker⁴ viser tallene, at det er via katalogen, at biblioteket servicerer en meget stor del af brugerne. Det er katalogen, der skaber en stor del af trafikken på bibliotekets websites. Det er bibliotekets forretningsvindue, det er bibliotekets netbutik. Det er her igennem bibliotekets brugere mødes og agerer med biblioteket. Nutidens netbaserede bibliotekskataloger giver generelt

⁴ Tal fra Århus (2006) over brugernes brug af biblioteket på nettet:

153.238 brugere har pinkode – 95.000 har været aktive inden for det sidste år

80.000 brugere modtager e-mail notifikation på reserverede materialer

650.000 selvreservationer og bestillinger ud af 870.000

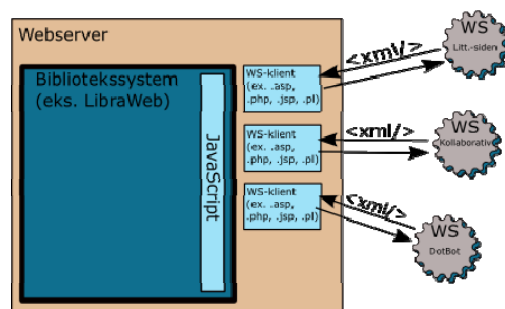
2,1 mio. fornyelser over nettet ud af 5,4 mio. udlån

en række selvbetjeningsmuligheder for brugerne: reservation, fornyelse, lånerstatus, email-notifikationer m.m., samt muligheder for såvel simpel og avanceret søgning. På denne vis imødekommer bibliotekerne den bruger, der går målrettet efter bestemte services eller i forvejen véd, hvad han/hun leder efter. Derimod er det straks mere tvivlsomt, hvorvidt bibliotekskatalogerne opfylder behovet for den bruger, der gerne vil søge inspiration til læsning, lytning m.v., den bruger, der så at sige gerne vil gå på opdagelse på biblioteket via nettet og falde over noget nyt, spændende og uventet, få anbefalinger eller supplerende tilbud. Således har bibliotekerne stadig en stor opgave at løse, når det drejer sig om oplevelse, inspiration og formidling af deres materialesamling på nettet. Mit Bibliotek har derfor primært - men ikke udelukkende - arbejdet med katalogen som grænseflade.

Implementering

Projektet udviklede i 1.kvartal 2006 en ny implementeringsmodel med brug af AJAX -Asynchronous JavaScript And XML.

Principskitse for AJAX-modellen:

AJAX anvendes bl.a. af Google (Google Maps), Kort- og Matrikelstyrelsen (Kort på nettet) samt af Amazon.com (søgesystemet A9) og giver mulighed for at opdatere begrænsede mængder af data på en webside uden at hele siden skal opdateres. Beskrivelse af modellen er videregivet til de danske bibliotekssystemleverandører, bl.a. på Biblioteksstyrelsens workshop d.29.6.06. Dokumentation af AJAX-scriptet fremgår af Bilag 1: "Dokumentation af webservices", samt projektets downloadside (se næste afsnit), hvorfra scriptet kan downloades.

Klienter

Projektet har udviklet klienter i Java, PHP, perl, .net og ASP til en række af de udviklede webservices, samt oprettet en downloadside der henvendt til udviklere og andre, f.eks. bibliotekssystemleverandører o. lign., hvorfra man kan hente de klienter, projektet har skrevet. Downloadsiden indeholder endvidere relevant dokumentation, eksempler på AJAX-kode, samt links til de relevante WSDL'er:

Downloads

WebService (WSDL link)	Test parameters	VBScript (.asp)	.NET (.aspx)	PHP	Java	Perl (.pl)
Clusters Andre, der har lånt.. (Others who borrowed..)	faust=21836753 amount=5	.zip (vers:20122006) sample output		.zip (vers:13122006) sample output	.zip (vers:18122006)	.zip (vers:18122006) sample output
Dotbot	strFaust=22699598 strTitle=Det lille lokomotiv strAuthor=ib spang olsen	.zip (vers:20122006) sample output				.zip (vers:16022007) sample output
ForfatterWeb	\$search (in URL) = suzanne	.zip (vers:12022007) sample output		.zip (vers:20122006)		.zip (vers:18122006) sample output
JuraPort	dk5=34.51,arv,arveskifte num=4	.zip (vers:20122006) sample output		.zip (vers:30112006)		
littservice (reviews from Litteratursiden)	index=faust query=22472208 category=author	.zip (vers:20122006) sample output				.zip (vers:18122006) sample output
Musikbibliotek	-	-				.zip (vers:16022007) sample output
Netmusik	title=Lygtemandens sang artist=Gnags	.zip (vers:16022007) sample output				.zip (vers:16022007) sample output
MbLocalGateway (multi-client)	faust=22109359 title=Jadekatten mediatype=bo forfatter=Brogger, Suzanne		.msi (installer) (vers:20112006)			

Adresse på downloadsiden er:

<http://teknikdagen.mitbibliotek.dk/docs/downloads.html>

Eksempler på implementeringer og grænseflader:

Jakob Ejersbo
 Nordkraft : roman / Jakob Ejersbo
Gyldendal paperback
 4. udgave, 6. oplag. - [Kbh.] : [Gyldendal], 2006. - 421 sider
 Fortælling fra narkomiljøet i Ålborg i første halvdel af halvfemserne, hvor en række skæbner følges på deres vej mod bunden.
 Tidligere: 4. udgave, 2005. - 3. udgave, 2004.
 Originaludgave: 2002.
 ISBN 9788702040067 : hf. : kr. 119,00. - ISBN 87-02-04006-9.

Materialet er udlånt.

   Andre, der har lånt Jakob Ejersbo: Nordkraft, har også lånt:
 Jette A. Kaarsbøl: **Den lukkede bog : roman**
 Maria Helleberg: **Kærlighedsbarn : roman. Bind 1-2**
 Hanne-Vibeke Holst: **Kronprinsessen : roman**
 Liza Marklund: **Paradiset**
 Dan Brown: **Engle & dæmoner**
 Liza Marklund: **Røde Ulv**

 Anbefaling fra Litteratursiden anmeldt af Michael Høyer-Nielsen
 En rå og realistisk fortælling om en flok unges færden i og omkring Aalborgs pushermiljø i starten af 90'erne. Den giver læseren en sjældent god mulighed for at sniffe til atmosfæren i det hårde miljø som findes i de fleste danske byer.

 Forfatterportræt af Jakob Ejersbo fra Litteratursiden
 Portrættet omfatter bl.a. biografi, bibliografi og links.

 Litteraturanalyse fra Litteratursiden
 Analyse og henvisninger til litteratur om romanen og forfatteren.

 Forfatterportræt af Jakob Ejersbo fra Forfatterweb for voksne
 Dansk forfatter. Har skrevet romaner og noveller. Repræsentant for den nye realisme, som fandt form op igennem 1990'erne. Som en anden af denne retnings hovedfigurer, Jan Sonnergaard, fokuserer Ejersbo på ...

Eksempel 1: biblioteksbase – "Andre, der har lånt...", LitteratursidenServices samt Forfatterweb implementeret i bibliotekskatalogen hos Århus Kommunes Biblioteker (DDE Libra / Axiell)

Reserver

ROCK
Gnags
 Lygtemandens sang / Gnags (Per Chr. Frost, Mads Michelsen, Jens G. Nielsen, Jacob Riis-Olsen, Ivan Sørensen, Peter A.G. Nielsen) med Niels Mathiasen, Jens Chr. Jensen ... et al.
 . - Genlyd
 Genlyd GENCD 182.
 Indspillet i Viby J. december 1990-juli 1991.
 Tekster på omslag.
 P 1991.
 Indhold: Lygtemandens sang ; Blåbærbob ; Lav sol over Århus ; Sukkenes bro ; Grøn mand ; Dybt i mit blik blikstille blå ; Er vi i live, eller hva'? ; Vores kærligheds bål ; En aften på stranden i oktober ; Tung, tung trafik ; Gi' mig en krog inde i byen ; Sidste sang.
 kr 155.00.

Find materialet her:

Vejle > Musik > Udlån > Rock > Musik > **ROCK**
 Egtved > Børn > Udlån > Musik-materiale > > **ROCK**

Tryk [Reserver](#) for at få lagt et eksemplar til side. Du vil få besked, når det kan afhentes.

Lydklip fra [Bibliotekernes Netmusik](#)

Album: [Gnags, Lygtemandens sang](#)

[En aften på stranden i oktober](#) **Lyt**

[Lav sol over Århus](#) **Lyt**

[Er vi i live, eller hva'?](#) **Lyt**

[Tung, tung trafik](#) **Lyt**

[Grøn mand](#) **Lyt**

Eksempel 2: biblioteksbase – Bibliotekernes Netmusik med lydklip implementeret i bibliotekskatalogen hos Herning Centralbibliotek (DDE Libra / Axiell)

[Login](#)

Kommune

[English](#)

[Biblioteksbasen](#)
[Sidste nyt](#)
[Seneste indkøb](#)
[Viden om](#)
[Biblioteket informerer](#)
[Dine lån](#)

[Ibage](#)
[Hjælp](#)
[Ny søgning](#)
[Tilbage](#)
[Næste](#)
[Skift visning](#)
[Gemte](#)
[Log ud](#)

post 2 af 6 til søgning "lucca"

Læg i kurv

Foretag reservering
 Køb denne titel nu fra SAXO.dk
 Find flere materialer af denne forfatter
 Materialer på samme hylde

Du fandt titler i følgende kategorier

Tysk og andre germanske sprogs skønlitteratur
 Dansk skønlitteratur

Andre lånere har lånt

Jens Christian Grøndahl: Tavshed i oktober
 Jens Christian Grøndahl: Et andet lys
 Jens Christian Grøndahl: Hjertelyd
 Jens Christian Grøndahl: Indian summer
 Jens Christian Grøndahl: Piazza Bucarest
 Rosamunde Pilcher: Vejen hjem

[Materiale information](#)
[Katalog post](#)

Lucca
 Grøndahl Jens Christian

Udgiver: Rosinante
Udgivelse: 1999
Sider/enheder: 404 sider
ISBN: 8773572519

Eks.info: Intet eks. er tilgængeligt i øjeblikket. Det kan ikke afgøres hvor lang ventetid der bliver.

Beholdninger ✖ VISFUNKTIONER

Helsinge bibliotek	Eks.	Materiale	Placering
VOKSEN	1	Bog	Overføres til andet bibliotek

Eksempel 3: biblioteksbase – "Andre, der har lånt..." implementeret i bibliotekskatalogen for Græsted/Gilleleje og Helsinge folke-, skole- og gymnasiebiblioteker (iBistro / Sirsi)

Mente du: [lucia](#)

Lucca : Roman (bog)

Forfatter/ophav [Jens Christian Grøndahl](#)

Titel Lucca : roman

Udgave 2. udgave, 1. oplag

Udgivelsessted Kbh. : Rosinante, 1999 (Special-Trykkeriet Viborg)

Fysisk beskrivelse 404 sider

[Mere info](#)

Bind og eksemplaroplysninger:

Statsbiblioteket
På plads

Lignende poster

Jens Christian Grøndahl: [Lucca : roman](#)
 Jens Christian Grøndahl: [Lucca : roman](#)

Andre der har lånt, har også lånt

Grøndahl, Jens Christian: [Et andet lys : roman](#)
 Grøndahl, Jens Christian: [Tavshed i oktober : roman](#)
 Grøndahl, Jens Christian: [Hjertelyd : roman](#)

Eksempel 4: biblioteksbase – "Andre, der har lånt..." implementeret i bibliotekskatalogen hos Statsbiblioteket (Summa, Statsbiblioteket)

Litteratursiden.dk - Vi anbefaler - 2006 - Mænd der hader kvinder af Stieg Larsson

Vi anbefaler

Mænd der hader kvinder af Stieg Larsson

Anbefalet af bibliotekar Jørn Lybech Christensen, Holstebro Bibliotek

Vildt spændende start på ny meget svensk krimiserie af afdøde Stieg Larsson, men pas på: den medfører søvnunderskud og virker stærkt vanedannende!

Den gamle indflydelsesrige industrimagnat Henrik Venger fylder 82 og modtager en hvid blomst som 43 gange tidligere. Han fik første gang blomsten i 1958 af

Stieg Larsson
Mænd der hader kvinder

Oversat af Ellen Boen. Modtryk, 2005. 523 sider. Kr 299,-

Vild med krimier? Så se også vores litteraturliste Kriminalromaner. Du kan læse mere om Stieg Larsson på hans hjemmeside.

Lån bogen på bibliotek.dk

Læs andre anbefalinger af Jørn Lybech Christensen

Andre, der har lånt Stieg Larsson: Mænd der hader kvinder, har også lånt:

Hanne-Vibeke Holst: Kongemordet : roman

Camilla Läckberg: Prædikanten : kriminalroman

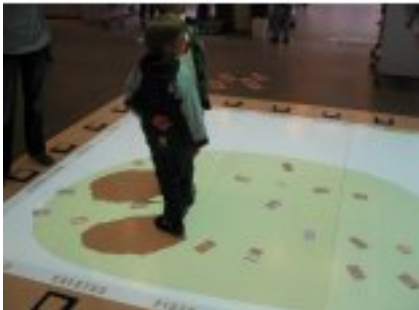
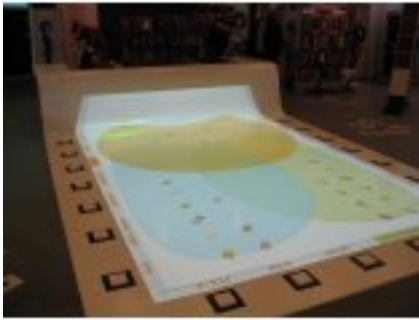
Andrea Camilleri: Terrakottahunden

Helene Tursten: Guldkalven

John Irving: Indtil jeg finder dig

Wilbur A. Smith: Solens sejr. Bind 1-2

Eksempel 5: Netbibliotek – "Andre, der har lånt..." implementeret på Litteratursiden.dk (Synkron.Web / Synkron)

Eksempel 6: Billederne viser et interaktivt gulv, et såkaldt i-floor eller en story surfer, opstillet på Hovedbiblioteket i Århus, som en del af projektet Det Interaktive Børnebibliotek. Gulvet fungerede på den måde at man ved at træde på gulvet kunne få forskellige genrer frem. Ud fra de bogforsider, der gled frem, kunne man vælge en bestemt bog. Stillede man sig på bogforsiden gled den op på et interaktivt bord, hvor man så kunne få flere informationer om bogen – blandt andet "Andre, der har lånt.." og anbefalinger fra Litteratursiden.dk

Dialog med bibliotekssystemleverandører

Projektet holdt et møde d.29.08.05 på Gentofte Hovedbibliotek med leverandører af bibliotekssystemer med henblik på drøftelse af standarder, snitflader samt integrations- og udviklingsmuligheder mellem webservices og lokale systemer.

Projektet sendte efterfølgende et 'aftalegrundlag' til interesserede bibliotekssystemleverandører. Aftalegrundlaget, der dækkede projektperioden, specificerede indhold, dvs. hvilke webservices er der tale om, tidsestimat for teknisk modning samt principper omkring forretningsmodeller.

Endvidere fik de pågældende systemleverandører tilsendt de daværende wdsi-filer på "Andre, der har lånt.." samt Litteratursiden, samt script og format på dataudtræk.

Som følge af målopfyldelse under indsatsområde 1, omskrev projektet i 1. kvartal 2006 "Andre, der har lånt.." samt litteratursidenServices så de blev modne og robuste og dermed kunne udbydes til en større kreds af biblioteker. Information herom samt WSDL-fil blev d.25.5.06 sendt til interesserede bibliotekssystemleverandører. (LitteratursidenServices ifølge aftale med Litteratursiden)

Eksempler på implementering via systemleverandører

Sirsi (iBistro) har foretaget en implementering i bibliotekskatalogen for Græsted/Gilleleje og Helsinge folke-, skole- og gymnasiebiblioteker:

<http://sirsi01.helsingekommune.dk/uhtbin/cgisirsi.exe/HcG9XL6Dtz/GILFOLK/81090006/60/502/X>

(Søg eksempelvis på "Theas færd" og åbn den første post).

Fujitsu (Aleph) har foretaget implementering i bibliotekskatalogen for Viborg (www.viborgbase.dk), samt Næstved, Hillerød og Grenå bibliotek.

Axiell (DDE Libra) lavede i DDE Libra version 9.6, som blev frigivet foråret 2006, en funktionalitet der gør det muligt for bibliotekerne via trimmeværdier at opsætte, om de vil benytte webservices som f.eks. "Andre, der har lånt.." -servicen, ligesom bibliotekerne selv kan definere, hvorledes det skal implementeres i deres søgesæt. Dette forudsat at de pågældende webservices, der skal benyttes, har dedikerede gateways, der oversætter SOAP/XML til HTML. Projektet holdt derfor et møde med Axiell d. 22. november 2006. Her drøftedes mulighederne for at implementere webservices (f.eks. "Andre, der har lånt..") i DDE Libra via en gateway som en overgangsløsning, samt implementering via en lokal Java-klient rullet ud sammen med bibliotekssystemet som en kommende fremtidig løsning. Efterfølgende svarede Axiell d. 11.12.06, at de vil kunne medtage Java-klienten i version 9.7 (forventet Q3). Indtil da ville Axiell meget gerne kunne køre op imod en gateway løsning.

Som følge heraf har projektet opsat en dedikeret gateway til "Andre, der har lånt..", testet den funktionalitet, der ligger i DDE Libra version 9.6., givet Axiell tilbagemelding og forslag til rettelser, samt udarbejdet en vejledning til andre DDE Libra-biblioteker. Dokumentation på gateway'en, samt vejledning i opsætning af trimmeværdi fremgår af Bilag 1: "Dokumentation af webservices"

Projektet har således projektperioden ud fortsat dialogen med systemleverandørerne om implementering af webservices i bibliotekssystemerne med det mål at medvirke til webserviceintegration.

2.2 Udvikling af flere webservices

2.2.1 Mål for projektperioden

I forhold til udviklingen af nye webservices koordineres der så vidt muligt med andre offentlige danske tiltag (Videnskabsministeriets OIO-initiativ).

I forlængelse af den foreliggende prototype udvikles nye webservices omfattende indhold fra forskellige datakilder, eksemplificeret ved musikbibliotek.dk og Bibliotekernes Netmusik.

Desuden arbejdes der videre med modeller for samt webservices til kollaborativ filtrering i form af systemgenererede anbefalinger (match) af f.eks. indspillet musik.

Endelig undersøges mulighederne for på samme måde at inddrage faglitteratur i den kollaborative filtrering. I relation til faglitteraturen undersøges og arbejdes der endvidere med modeller for content-based filtrering, dvs. indholdsmæssige ligheder (sammenligninger af emneord, ord i titel og forfatter). Endelig indgår også nyheder, f.eks. nye anbefalinger, nye forfatterportrætter i form af RSS-bokse der kan implementeres i det lokale web-site.

2.2.2 Projektets arbejde og resultater

Projektet har i samarbejde med en række Netbiblioteker arbejdet med udvikling af webservices, herunder kravspecifikationer, oplæg på match af data mellem katalog og ekstern tjeneste, samt udvikling af AJAX og klienter. Endvidere har projektet gennem samarbejdet opfordret dataejerne / Netbibliotekerne til at medtænke webservices i deres betingelser/retningslinier for ekstern brug af data.

Projektet har arbejdet med udvikling, specifikation og implementering af følgende services:

2.2.2.1 Det skønlitterære område

<i>Service</i>	<i>Aktuel status</i>	<i>Bemærkninger</i>
Anbefalinger fra Litteratursiden.dk	Implementeret	
Forfatterportrætter fra Litteratursiden.dk	Implementeret	
Plets kud fra Litteratursiden.dk	Implementeret	
DBC ForfatterWeb for Voksne	Implementeret	
Kollaborativ filtrering: "Andre, der har lånt.."	Implementeret	
InfoMedia – anmeldelser af litteratur	Ikke implementeret	Muligheder undersøgt i forbindelse med IT&ST pilotprojektet. Måtte dog opgives p.g.a. InfoMedias licensbetingelser, der udelukker fjernbrugeradgang; endvidere var datakvaliteten problematisk.

2.2.2.2 Børn

<i>Service</i>	<i>Aktuel status</i>	<i>Bemærkninger</i>
DotBot (anmeldelser)	Implementeret	Ønsker om ændringer i servicen (metodekald) fremsendt til DotBot m.h.b. på forbedring
"Andre, der har lånt.."	Implementeret	
DBC ForfatterWeb for Børn og Unge	Implementeret	

2.2.2.3 Musik

<i>Service</i>	<i>Aktuel status</i>	<i>Bemærkninger</i>
Bibliotekernes Netmusik inkl. visning af lydclip	Implementeret	
"Andre, der har lånt/lyttet..."	Implementeret	
CD´ere/indspillet musik		
Musikbibliotek.dk – anmeldelser, artikler, nyheder	Implementeret i test	Afventer videreudvikling af webservicen for at forbedre søgning og match.

Som følge af målopfyldelse under indsatsområde 2 om udvikling af nye webser- vices eksemplificeret ved musikbibliotek.dk og Bibliotekernes Netmusik, har pro- jektet samarbejdet og haft møde med Musikbibliotek.dk om udvikling og specifi- kation af en webservice til visning af nyheder og artikler Musikbibliotek.dk. Mit Biblioteks fokus har været på datastrukturen i Musikbibliotek.dk (konkrete felter, eksempler på poster) samt redaktionelle principper og praksis for inddatering af oplysninger i den enkelte post i Musikbibliotek.dk (hvilke data kan vi være helt sikre på er der). Der har således foregået en teknisk afklaring omkring paramet- re og metodekald for at sikre bedst mulig funktion (søgning og match mellem poster) i relation til en biblioteksbase.

I relation til det erklærede mål om systemgenererede anbefalinger (match) af f.eks. indspillet musik har projektet udvidet "Andre der har lånt" –servicen såle- des der kan udvælges på materialetype (bøger - skønlitteratur, faglitteratur), lydbøger, indspillet musik.

Eksempler på implementering:

ROCK
Gnags
 Lygtemandens sang / Gnags (Per Chr. Frost, Mads Michelsen, Jens G. Nielsen, Jacob Riis- Olsen, Ivan Sørensen, Peter A.G. Nielsen) med Niels Mathiasen, Jens Chr. Jensen ... et al. . - Genlyd, P 1991
 Genlyd GENCD 182.
 Indspillet i Viby J. december 1990-juli 1991.
 Tekster på omslag.
 Indhold: Lygtemandens sang ; Blåbærbob ; Lav sol over Århus ; Sukkenes bro ; Grøn mand ; Dybt i mit blik blikstille blå ; Er vi i live, eller hva'? ; Vores kærligheds bål ; En aften på stranden i oktober ; Tung, tung trafik ; Gi' mig en krog inde i byen ; Sidste sang. kr. 155.00.

Find materialet her:

Hovedbiblioteket > Voksen > Magasin > 14 dages lån. > **ROCK**
 Højbjerg > Voksen > Fonogrammer > **ROCK**
 Viby > Voksen > 14 dages lån. > **ROCK**
 Åby > Voksen > 14 dages lån. > **ROCK**

Tryk for at få lagt et eksemplar til side. Du vil få besked, når det kan afhentes.

   Andre, der har lånt Lygtemandens sang, har også lånt:

Gnags: **Under bøgen : greatest hits 1978-88**
 Gnags: **Skitsernes drøm**
Heflige danske 90'ere
 Gnags: **Live, vol II**
 Gnags: **Live, vol. 1**
Hannibal & Jerry

Bibliotekernes NETMUSIK

"Lygtemandens sang" fra Bibliotekernes netmusik
En aften på stranden i oktober - Lydclip
Lav sol over Århus - Lydclip
Er vi i live, eller hva'? - Lydclip
Tung, tung trafik - Lydclip
Alle numre på albummet

Eksempel på berigelse af musikpost i Århus Kommunes Biblioteksbase:

"Andre, der har lånt..." indspillet musik (bøger og andre materialer er sorteret fra) Bibliotekernes Netmusik med visning af de 5 første lydclip

 JAZZ

Palle Mikkelborg

To whom it may concern : greatest / Palle Mikkelborg with Oli Poulsen, Helen Davies, Moussa Diallo, Thomas Clausen, Bjarne Roupé, Bo Stief, Lennart Gruvstedt, Ethan Weisgard, Terje Rypdal, Miles Davis, John McLaughlin ... [et al.] ; Entrance (Palle Mikkelborg, Jesper Nehammer, Thomas Clausen, Bjarne Roupé, Bo Stief, Lennart Gruvstedt, Ethan Weisgard)
 . - [S.l.] : Sony BMG Denmark, cop. 2005. - 2 cd'er
 Nonni 720272-04.
 Indspilninger publiceret 1972-2005 og liveoptagelser, Montmartre, 29. og 30. december 1982 (Entrance) m.m..
 Cd'ernes titler: To whom it may concern ; Entrance.
 Indhold: To whom it may concern (Prince of peace ; The awakening (live) / featuring Erik Mørk ; Over all mountains ; Concrete muse ; Smile ; Speak low ; Beautiful boy ; Stone forest (live) ; Lotus blossom ; The naked facts ; Strike the chord upon the drum ; Imagine ; Aura (Blue) ; The quiet turning of the earth ; To whom it may concern ; Simple prayer) ; Entrance (I was just dreaming ; Maya ; Freedom fighters ; So many come - so many go ; Little mess ; Une légère bluesy ; Girl with her hat ; Flamé ; Mess - Ra ; Afternoon D).
 kr. 159,00.

Find materialet her:

Gellerup > Voksen > > Fonogrammer > **JAZZ**
 Hovedbiblioteket > Voksen > > Fonogrammer > **JAZZ**
 Hovedbiblioteket > Voksen > > Flere CD-plader > **JAZZ**

Tryk [Reserver](#) for at få lagt et eksemplar til side. Du vil få besked, når det kan afhentes.

  Andre, der har lånt Palle Mikkelborg: To whom it may concern, har også lånt:
 Palle Mikkelborg: **A noone of night**
 Miles Davis: **Aura**
 Palle Mikkelborg: **The voice of silence : an homage to the Louisiana Museum of modern art**
 David Arnold: **Shaken and stirred : The David Arnold James Bond Project**
 Entrance: **Entrance. Live as well**
 Palle Mikkelborg: **Heart to heart**

 Nyheder fra Musikbibliotek.dk
Palle Mikkelborg får pris
 Palle Mikkelborg modtager IFPI's ærespris i år ved DMA Jazz.

Eksempel på berigelse af post i Århus Kommunes Bibliotekers testbase:

"Andre, der har lånt..."

Nyheder og artikler fra Musikbibliotek.dk

2.2.2.4 Det faglitterære område

Service

BNG

JuraPort

FaktaLink

systemgenererede anbefalinger (samtidige udlån samt match på indhold)

Aktuel status

Testet, men ikke implementeret

Implementeret

Oplæg fra projektet foreligger (indhold, specifikationer)

Prototype-service udviklet og testet, men ikke sat i drift

Bemærkninger

Mulighed for integrering og samspil med lokale kataloger afprøvet.

JuraPort arbejder på at berige data

Afventer omlægning af FaktaLink (!)

Som følge af målopfyldelse under indsatsområde 2, modeller for content-based filtrering, dvs. indholdsmæssige ligheder (sammenligninger af emneord, ord i titel og forfatter) har projektet arbejdet med og udviklet servicen "Noget, der ligner". Det er en prototypewebservice, der baseres på ligheder / sammenfald af emneord i en skønlitterær bibliografisk post. Servicen blev testet blandt andet sammen med brugerpanelet efterår 2005. (se Bilag 5, kapitel 4.1 for resumé).

Eksempel på implementering:

Filial	Afdeling	Opstilling	Antal Udlånt	Kø
VIBORG Voksen	Udlån		3	0 0
HOUULKÆR Voksen	Udlån		1	0 0
Skals Bibliotek	Voksen		1	0 0
Hammershøj Bibliotek	Voksen	Skønlitteratur	1	0 0

Bestil

Klik her for at få udførlig information om alle bibliotekets eksemplarer af dette materiale.

sk

Brøgger, Suzanne

Linda Evangelista Olsen / Suzanne Brøgger

[Kbh.] : Gyldendal, 2002.

134 sider

Noter:

Katten **Linda** formodes at være en reinkarnation af forfatterens mor, der selv var en kat. Og det passer godt nok på den tilværelse mor og kat har, og deres måde at påvirke omgivelserne på ...

Tidligere: 1. udgave, 2001

Originaludgave: 2001

magisk realisme kvinder katte Danmark

Andre, der har lånt Suzanne Brøgger: Linda Evangelista Olsen, har også lånt:

Suzanne Brøgger: [Jadekatten](#)

Suzanne Brøgger: [Creme fraiche](#)

Suzanne Brøgger: [En gris som har været oppe at slås kan man ikke stege](#)

Lars Såbye Christensen, f. 1953: [Halvbroderen](#)

Merete Pryds Helle: [Ti fingre fra eller til](#)

Bøger der ligner Suzanne Brøgger:

Linda Evangelista Olsen:

Lloyd Alexander: [Katten der sagde nej og andre historier](#)

Kerstin Johansson: [Bare en tosse-kat](#)

Charlotte Reuter: [Aja Dobbo & Aliman](#)

[De bedste kattehistorier](#)

Diana Hendry: [Piratkatten](#)

Litteratursiden.dk Anbefaling fra Litteratursiden

Suzanne Brøgger: **Linda Evangelista Olsen** anbefalet af Inge-

Eksempel på prototype webservicen "Noget, der ligner.." implementeret i bibliotekskatalogen for Viborg, www.viborgbase.dk. (Fujitsu / Aleph)

Projektet måtte efter forskellige afprøvninger konstatere, at der knytter sig en række problemer i forhold til at udvikle en service, der kan brugeren et relevant resultat; overordnet set skyldes dette at der ikke findes nok relevante informationer i de emneord, der er knyttet til den enkelte bibliografiske post i bibliotekskatalogen. I biblioteksbaseerne er der kun emneord på litteratur nyere end 1992, og emneord og genrer skifter meget. Endvidere peger undersøgelser i formidlingsprojektet⁵ på flere andre problemstillinger i relation til skønlitteraturen:

- skønlitteraturen indekseres som var den faglitteratur. den nuværende struktur med emneord og "saglige" noter er dybest set mere anvendelig til faglitteratur og den "dårligere" del af skønlitteraturen.

⁵ Netbiblioteket, 2004

- der forekommer ingen "relationer" i noter – dvs. inspirationsromaner/historik ea. Et eksempel kunne være i en beskrivende note til en roman af Dan Turell, at den bygger videre på traditionen fra Raymond Chandler. Andre relationsmuligheder kunne være mellem forfatter og oversætter, eksempelvis J.D. Salingers *Catcher in the Rye* oversat af Klaus Rifbjerg.
Manglende relevansvurdering er især et stort problem i store databaser som Bibliotek.dk.
- en af de afgørende svagheder ved den nuværende metode er, at det er vanskeligt at formulere den litterære *form*, idet noterne ofte er for saglige (bibliotekariske). En mere fri form kunne være at foretrække, f.eks. at beskrive en given bog som værende surrealistisk.

Projektet konkluderede på denne baggrund at det ville være for vanskeligt at få både brugbare og relevante supplerende informationer til skønlitteratur via 'Noget, der ligner...'- servicen.

I relation til det faglitterære område og systemgenererede anbefalinger baseret på indholdsmæssige ligheder, har projektet på det teoretiske plan undersøgt de muligheder, der kunne tænkes, f.eks. "Andre der har lånt.." kombineret med "Noget der ligner". Hensigten var at se på, om man kunne give brugeren flere og andre muligheder for at klikke sig videre gennem klyngerne ved at vise de emneord, der er knyttet til de enkelte titler, eller ved at give brugeren mulighed for at vælge materialetype. Endvidere afdække muligheder for at lave nye kombinationer f.eks. i forhold til rejselitteraturen og 99.4 litteraturen, der kan høre til både hos skøn- og faglitteratur.

Projektet har set nærmere på visning af emneord i klyngerne og ud fra dette diskuteret en række områder som f.eks. inddatering af emneord, bi-placeringer, rækkefølge for delfelter m.v. Projektet har lavet et par afprøvninger og konstaterer her igennem, at nogle af klyngerne ser underlige ud, det er svært eller umuligt at se nogen reelle sammenhænge. Projektet konkluderede at dette formentligt skyldes måden, dataudtrækkene bliver lavet på, hvor de samme lån kan være udtrykt flere gange. Det giver u hensigtsmæssigheder i datagrundlaget.

Projektet lavede på denne baggrund et nyt script og et format, som kan foretage anonymiseret udtræk af kollaborative oplysninger. Scriptet kan sættes til at køre automatisk f.eks. hver måned. Endvidere sender scriptet selv, pakket, filen til Statsbiblioteket og indsætter kørselsdato for seneste kørsel, så de samme data for den samme bruger ikke kommer med to gange.

Efter brug af det nye script og nye data til "Andre, der har lånt..." , testede projektet denne service i en udvidet form på et brugerpanel. I testen kunne brugerne se servicen i forskellige udgaver: med alle materialetyper inkluderet, med en blanding af skønlitteratur, 99.4, og musik samt med udelukkende med skønlitteratur.

Brugerpanelet havde delte meninger: nogle vil gerne have hele 'materiale-mikset', andre vil gerne have det opdelt som i den nuværende service. Projektet konkluderer, at man vil bibeholde de nuværende implementeringer, hvor der vises klynger på h.h.v. skønlitteratur og indspillet musik ud fra tidligere brugerudsagn om, at man primært gerne vil have inspiration på disse områder, samt at servicen skal være enkel at overskue og bruge. Da datagrundlag og service imidlertid nu er gearret til at tage højde for materialetype, vil man fremover kunne lave andre visninger med alle eller kun nogle materialetyper, eller man vil kunne lave en personaliseret side, hvor brugeren kan vælge hvilken visning, han/hun foretrækker.

2.3 Personaliseringsmuligheder og kollaborativ filtrering

2.3.1 Mål for projektperioden

A. Udbygning af den personlige/ skræddersyede profil med eksempelvis flere vægtningsparametre som køn og alder, samt mulighed for personlige tilpasning af visning. Ligeledes videreudvikling af området 'situationsbestemte ad-hoc profiler'

B. Regelbaseret personalisering arbejdes der videre med i form af en sammenhæng mellem brugernes angivelse af interesseområder, den lokale bibliotekskatalog og Netbibliotekernes ressourcer via inddragelse af f.eks. Bibliotekernes Netmusik og musikbibliotek.dk. Dette arbejde defineres i et samarbejde mellem projektets fagfolk og brugere.

C. Adfærdsbaseret personalisering arbejdes der videre med i form af parametre såsom filtrering og ratings til den systemgenererede kollaborative filtrering, baseret på én eller flere brugeres adfærd i et system.

D. Kollaborativ filtrering i samspil med personlig profil

- Vægtningsparametre: hvordan og med hvilken vægt påvirkes den kollaborative filtrering af elementerne (indholdselementer, ranking og tidligere lån) i profilen.
- Mere avancerede former for algoritmer og vægtningsparametre
- Værk/udgavematch

E. Advisering om nye tilbud og valg.

F. Undersøge de enkelte webservices/ byggeklodders indbyrdes forhold og sammenhæng med henblik på at maksimere brugen og nytten af indholdsressourcerne for brugerne.

2.3.2 Projektets arbejde og resultater

2.3.2.1 Profil-skitser og personaliserede services

"... i en verden med ubegrænset indhold er der en ligeså ubegrænset efterspørgsel efter et netværk, som filtrerer og anbefaler. Der skal sorteres, gøres relevant og tilgængeligt. Og det skal være i forhold til den enkelte bruger. Onesize modellen dur ikke længere. "

Citat fra: *Innovation Lab, Vidensbank om nye medier*

Projektet har arbejdet med eksempler på brugergrænsefladedesign og profilskitser med primært fokus på principper og funktionalitet. Der er medgået mange overvejelser og et stort arbejde med udviklingen af skitserne, der spænder over flere versioner (version 1-6). Overvejelserne angår bl.a. design-elementer, enkelhed kontra kompleksitet med muligheder og valg, snitflader til det lokale system, principperne for generering af de personlige anbefalinger, gennemskuelighed for brugeren m.m.

Seneste version ses på adressen:

http://www.herningbib.dk/testsite/netbiblioteket/netbiblioteket_06/index.htm

Målopfyldelse A,B,C,D,E og F

I personaliseringsmodeller i formodningsprojektet⁶ arbejdede projektet ud fra det koncept, at brugeren udfyldte en profil ved f.eks. at afkrydse ud for skønlitterære emneord og genrer (en dynamisk genereret liste, baseret på udtræk fra bibliotekskatalogen). Men denne tilgang til personalisering og profil måtte opgives. Der var to grundlæggende ting i vejen:

⁶ Netbiblioteket 2004

1) Brugerne ønskede ikke at skulle bruge meget lang tid på afkrydsning. De vil have det enkelt og simpelt.

2)

Formodningsprojektet foretog en analyse, der viser, at nationalbibliografiens skønlitterære emneord stort set er ubrugelige i sammenhæng med personalisering og brugernes valg af interesseområder, en analyse der også bekræftes af lektor, mag. art. Rune Eriksson, Danmarks Biblioteksskole, der i et Ph.d.-projekt undersøger "*Indeksring og andre strategier med henblik på genfindning, relevansvurdering og formidling af skønlitteratur*".

Derfor valgte projektet Mit Bibliotek en anden strategi, hvor kollaborativ filtrering, adfærdsbaseret personalisering er kombineret med simple til- og fravalg. Som grundlag for det hele antages at en brugers tidligere lån afspejler vedkommende smag (litteratur, musik m.m.)

Projektet har således bygget en prototype, en skitse, på en bibliotekshjemmeside/OPAC, som benytter kollaborativ filtrering samt personalisering til at foreslå titler, som kunne være interessante for en given bruger.

Link til prototypen:

<http://teknikdagen.mitbibliotek.dk/mit-bibliotek-06/index.asp>

Siderne er dynamisk generede og består af en række services:

- Personlige anbefalinger. På baggrund af en brugers kumulerede lånehistorik samt match op mod "Andre, der har lånt..." og den personlig filtreringsfunktion, foreslår systemet en række titler (skøn- og faglitteratur, musik, videoer, DVD'er) som inspiration til lån. Til prototypen er oprettet 3 fiktive personer med hver sin profil og historik.
- Personlige lån. En kumuleret oversigt over brugerens lån
- Personlig huskeliste. Når brugeren har søgt en titel frem i biblioteksbasen kan brugeren ved et enkelt klik overføre denne til huskelisten.
- Personlige kommentarer til titler i huskelisten: her kan brugeren skrive personlige kommentarer til hver enkelt titel.
- Personlige kommentarer til titler i bibliotekskatalogen, samt mulighed for at brugeren kan dele kommentarer med andre brugere.
- Personlige ratings af titler i h.h.v. huskeliste og lånehistorik: brugeren kan rate en titel med stjerner fra 1-5, og dermed kvalificere grundlaget

for anbefalingerne.

- o Personlige profil-indstillinger: til- og fravalg af hvilke services, brugeren ønsker at se.
- o Personlig filtreringsfunktion: ud fra de anbefalede titler kan brugeren foretage et fravalg via funktionen "Foreslå mig ikke denne titel igen"

Endvidere er der sorteringsmuligheder i h.h.v. huskeliste og lånehistorik: brugeren kan sortere på f.eks. titel, forfatter, dato for lån, materialetype.

Søgning foregår i KKB's biblioteksbase, men visningen foregår i en simpel grænseflade (på en testserver i Gentofte) bygget af projektet. Enkelte links vil lede brugeren over i biblioteksbasen for Århus Kommunes Biblioteker.

Bag prototypen ligger en række webservices, blandt andet: BlackList, Faust, Ratings, Comments, Clusters, ProfileSettings, MemoBasket, Historik, samt tilhørende Asp-klienter med Visual Basic scripts. Søgesiden er bygget i ASP med Perl som scripting

Services ligger på h.h.v. server hos Statsbiblioteket og test-server i Gentofte.

Link til oversigt over services på Statsbiblioteket:

http://developer.statsbiblioteket.dk/netbibservice_ng/services

Se i øvrigt Bilag 1, afsnittet "Personlige services", for teknisk overblik og dokumentation af prototypen.

Projektet valgte dermed at koncentrere arbejdet omkring udvikling af de nye services, frem for forsøg med implementering i det eksisterende bibliotekssystem (DDE Libra v. 9.5 – 9.6). Projektets hidtigere forsøg og erfaringer med webservice-integration i katalogen har vist, at bibliotekssystemet ikke er gearret til webservice-integration, og at det ikke er opbygget tilstrækkeligt modulært.

Profiler og parametre

Projektet har i samspil med brugerne (brugerpanel 1, efterår 2005) undersøgt brugen af informationer fra lånehistorikken der kan bruges:

- genre
- forfatter
- materialetype
- rating
- frasortering ud fra lån

Samt hvordan informationerne kan/skal bruges:

- Andre, der har lånt?
- Noget, der ligner?

Projektet har foretaget sparring og idéudvekling med lektor Jette Hyldegaard, Danmarks Biblioteksskole, og projektet har fået feedback i forhold til de personliseringsiltag, projektet har udviklet. Se mere herom i afsnittet 2.8. Tilsagnsskrivelsen fra Biblioteksstyrelsen: Forskningseksptertise fra Danmarks Biblioteks-skole.

Eksempler fra prototypen:

The screenshot shows a library website interface for a user named Ditte Andersen. The main content area is titled 'Forslag' and is divided into two sections: 'Forslag til læsning' (Book suggestions) and 'Forslag til musik på cd' (Music suggestions). Each section displays a featured item with a title, author, a brief description, and a star rating. For example, under 'Forslag til læsning', the featured item is 'Rachels ferie' by Marian Keyes. Under 'Forslag til musik på cd', the featured item is 'Have you fed the fish?' by Badly Drawn Boy. The interface includes a search bar at the top left, a navigation menu at the top, and several sidebars on the right: 'De 10 nyeste' (New arrivals), 'Kommende arrangementer' (Upcoming events), and 'Lån og lyt, let og lovligt' (Borrow and listen, legal and easy). Annotations with callout boxes point to specific features: 'Webservice: Personlige anbefalinger (bøger, musik, DVD)' points to the top of the recommendation sections; 'Webservice: Min huskeliste. Liste over bøger jeg gerne vil læse' points to a 'Huskeliste' (wishlist) section on the left; and 'Webservice: Filter - vis mig ikke denne igen' points to a 'Foreslå mig ikke denne igen' (Don't suggest this to me again) button.

Eksempel fra prototypen: personlige anbefalinger

Velkommen **Ditte Andersen** Forslag til læsning Lånerstatus & fornyelse Mine lån og vurderinger Min profil **Log ud**

Søg

Leonora Christina **Søg**
 Avanceret søgning
 Eksempel på en post

Huskeliste

Du har 5 titler på din huskeliste:

[Thynges dagbog 2](#)
[Swimming time](#)
[Thynges dagbog](#)

[Se hele huskelisten >>](#)

Lånerstatus og fornyelse

Du har i øjeblikket lånt:

[Skillelinier](#)
[En regn af guld](#)
[Vor Frues sorte søndag](#)

[Se alle dine lån og](#)

Du er her: [Forsiden](#) » Mine lån og vurderinger

Mine vurderinger af det jeg har læst

Her kan du se, hvad du tidligere har lånt og vurderet. På den måde kan du forbedre den [inspiration](#), vi giver dig.

Tip: Hvis du f.eks. har lånt en børnebog, men ikke ønsker at få foreslået flere børnebøger, kan du slå den fra ved at markere "Ingen vurdering".

Tidligere lånte titler 1-25 af 178 [Første](#) | [Forrige](#) | [Næste](#) | [Sidste](#)

Forfatter	Titel	Lånedato	Min vurdering
Harris, Joanne	De røde sko En novellesamling, hvor forfatteren overrasker med groteske, mystiske og gysende fortællinger, bl.a. fra et heksegymnasium, fra et plejehjem og om mystiske kræfter i svigermors persiske kogebog. Skriv en personlig kommentar	5. maj 2004	Ingen vurdering
64.1	Det økologiske kokken Økologisk kogebog med opskrifter på alt fra morgenmad og frokostretter til middagsretter og bagværk inddelt efter årets måneder. Skriv en personlig kommentar	3. jun. 2004	Ingen vurdering
Kinsella, Sophie	En shopaholics hemmelige drømmeverden Selvom Rebecca er økonomisk journalist, er både hendes pengesager og kæresteliv ét stort rod, for hun elsker at bruge penge og kan ikke bestemme sig for typen af den eneste ene. Min kommentar: Den her var vildt sjov. Fik et par gode grin	17. apr. 2002	Ingen vurdering

Eksempel fra prototypen: Listen over tidligere lån kan kvalificeres yderligere via ratings, ligesom de enkelte titler helt fravælges som grundlag for anbefalingerne

Du er her: [Forsiden](#) » [Min profil](#) » Mine tilvalg på Århus Kommunes Biblioteker

Mine tilvalg på Århus Kommunes Biblioteker

[Min profil](#) Mine tilvalg

Når jeg har søgt en titel frem, må den gerne suppleres med ekstra information fra:

- Forfatterweb.dk
- Dotbot.dk
- Litteratursiden.dk
- Musikbibliotek.dk
- Bibliotekernesnetmusik.dk
- Andre der har lånt
- Juraport.dk

Eksempel fra prototypen: Profilindstillinger / visning: brugeren kan afkrydse hvilke services, han/hun ønsker at få vist i biblioteksbasen

Ekstra information om denne titel

Tip: Du kan slå de ekstra informationer om denne titel til og fra under "[Mine tilvalg](#)".

Anbefalinger

Anbefaling fra Litteratursiden [Skjul dette indhold](#)

litteratursiden.dk
Leonora Christina Skov: Rygsvømmeren
 anbefalet af bibliotekar Susanne Gilling
 En drømmeagtig, intens bog om mennesker, der tidligt får deres liv slået i stykker.
[Læs anbefalingen her](#)

Portræt af forfatteren

Forfatterportræt af Leonora Christina Skov fra Litteratursiden [Skjul dette indhold](#)

litteratursiden.dk
 Portrættet omfatter bl.a. biografi, bibliografi og links.
[Læs portrættet her](#)

Eksempel fra prototypen: Profilindstillinger / visning: brugeren kan – i situationen – få vist/skjult de ekstra informationer

2.4 Formidling og præsentation

2.4.1 Mål for projektperioden

Der etableres et nyt brugerpanel med nye deltagere for at undgå at deltagerne tænker for indforstået. Dette nye brugerpanel tilknyttes projektet til løbende diskussioner – og medlemmer udskiftes efter behov.

For at sikre, at de personaliseringsmuligheder, der nævnes tidligere i ansøgningen har relevans for slutbrugerne af Mit bibliotek, er der behov for undervejs at præsentere dem for udvalgte brugere ved egentlige usability-tests. Det kan med fordel ske flere gange hen gennem den toårige periode, når det er hensigtsmæssigt i forhold til udviklingsarbejdet.

De enkelte elementer bør derfor indgå som del af usability-tests med konkrete fokuspunkter:

Ad-hoc profil contra personlig profil:

Fokus på de to profiltyper: giver ad-hoc profil giver ekstra muligheder for personalisering i forhold til helt åbne ekstra tilbud i de rette situationer (persuasive design).

Regelbaseret personalisering:

Brugerne giver udtryk for at ville inspireres uden for megen støj:

Er det relevante tilbud, der tilbydes og i den rette situation? Opfatter brugerne bibliotekskatalogens tilbud og de ekstra tilbud som 'sømløse' eller påklistrede? Er adgangen til de ekstra tilbud brugervenlige i anvendelsen?

Adfærdsbaseret personalisering:

Kan brugerne forstå, hvordan de tilbud de får er påvirket (vægtet) af deres egne lån og ratings i forhold til andres? Kan og vil de kunne finde ud af at foretage ratings? Finder de det relevant at bruge tid på det?

Sådanne tests (med 6-8 brugere pr. gang pr. målgruppe) skal omfatte flere målgrupper. Dermed vil man kunne sikre sig, at de behov og ønsker som brugerpanelet har givet udtryk for gennem de 3 møder har relevans også for de andre målgrupper.

Der er i tidligere behovsanalyser (efterår 2003) set på 4 målgrupper, og test bør ske med alle disse grupper: de unge (18-25 år), voksne med børn (26-55 år), voksne uden børn (26-55 år) og ældre (over 55 år).

Det vil være relevant at have den første test tidligt i det nye projektforsøg, helst så snart der foreligger prototyper på profiler.

2.4.2 Projektets arbejde og resultater

2.4.2.1 Brugerpaneler

Projektet har afholdt 2 brugerpaneler, hvor de aktuelle profilskitser og funktionaltiteter har været testet og drøftet. I forbindelse med arbejdet med brugerpaneler har projektet foretaget:

- opstilling af brugerprofiler
- avertering og rekruttering
- udformning af forløb, herunder indhold og interviewguides
- praktisk gennemførelse
- rapportskrivning og feedback til projektet

Brugerpanel 1 blev afholdt d.11.10.05 med 5 deltagere. Panelet behandlede 4 del-emner: lånehistorik, ratings, til og fravalg, "Andre, der har lånt...": miks af materialetyper (faglitteratur, skønlitteratur, musik m.m.)

Se endvidere Bilag 6: "Brugerpanel 1. møde efterår 2005, 15.11.2005"

Brugerpanel 2 blev afholdt d. 8.2.06 med 9 deltagere i alt. Brugerpanelet afprøvede de nye profilskitser samt anbefalingsservicen. Via en funktion udviklet af projektet kunne brugerpanelet overføre poster fra bibliotekssystemet til en personlig liste (simuleret lånehistorik). Efterfølgende kunne deltagerne logge ind og se hvilke anbefalinger, systemet kom med.

Se endvidere Bilag 5

Ved brugerpanelets møder i efterår 2005 var der ved hvert møde defineret et overordnet fokus for mødet:

- Hvad er en brugerprofil og hvilke oplysninger skal bruges?
- Emner og genrer som indikatorer for interesser?
- Hvor dynamiske skal tilbudene være?

Resultaterne fra disse brugerpanel-møder har ligget til grund for de ting, der er indarbejdet i prototypen, og vil derfor også være del af den samlede vurdering af hele projektet. Helt overordnet viser resultaterne fra brugerpanelet, at brugerne gerne vil have inspiration i form af ekstra informationer:

- Anmeldelser og andre beskrivelser af materialet eller forfatteren
- Forslag til lån i form af anbefalinger baseret på information om andre låneres lån ('Andre, der har lånt denne bog, har også lånt')
- Forslag til lån i form af anbefalinger baseret på lighed i indhold – et eksempel er, at der med udgangspunkt i en given bog anbefales andre bøger, der indeholder de samme emneord ('Noget, der ligner...')
- Men samtidig viser møderne også brugernes splittelse mellem at undgå at sætte sig selv i bås via forud definerede valg, og ønsket om at forbedre kvaliteten af de tilbud, de præsenteres for:
- På den ene side vil brugerne gerne have emner og genrer præsenteret for at blive inspireret.
- På den anden side er de tøvende over for selv at skulle vælge de emner, der interesserer dem, for de vil ikke sættes i bås og er bange for at gå glip af noget.
- På den ene side vil brugerne gerne have de emneord bibliotekskatalogerne bruger.
- På den anden side synes de generelt, at emneordene er enten for diffuse eller for specifikke.
- På den ene side vil brugerne gerne lade sig inspirere ved at se, hvad andre låner.
- På den anden side vil de gerne kunne styre (implicit), hvordan udvælgelse af titler sker.
- På den ene side vil brugerne gerne se lister med bøger, der ligner noget de før har lånt.

På den anden side ved de godt, at deres interesser måske skifter, eller at de har lånt for andre, så deres tidligere lån er ikke gode nok til at få gode tilbud ud fra.

Og de vil gerne kunne styre, hvilke dele af deres lånehistorik, der lægges til grund for disse lister.

På den ene side vil brugerne gerne præsenteres for tilbud om inspiration, når de ikke ved, hvad de vil lede efter.

På den anden side tror de ikke at de vil have dem præsenteret altid. De vil gerne kunne styre tilvalg og fravalg på en dynamisk måde.

- På den ene side vil brugerne gerne have professionelle anmeldelser.
- På den anden side vil de ikke have andre til at være smagsdommere.
- På den ene side vil brugerne gerne have andre brugeres vurderinger og anmeldelser.
- På den anden side tror de ikke, at de selv vil gide vurdere eller anmelde ting, de har lånt – med mindre der er tale om ekstremt gode eller ekstremt dårlige materialer.

Metode, indhold samt yderligere resultater fra brugerpanelerne er samlet i rapporten: "...", Bilag 5

2.4.2.2 Test-brugere /test-data

Projektet rekrutterede i efteråret 2005 10 testbrugere. De 10 brugere afgav tilladelse til at projektet dels måtte opsamle den enkelte brugers lånehistorik, dels logge personlig søgeadfærd. De pågældende brugere fik tilsendt en mail med et link til en webside, hvor de indgav tilmelding. Det samtykke, brugerne indgav, har projektet udformet i samarbejde med Århus Kommunes IT-sikkerhedsfunktion. Projektet har opsamlet de pågældende brugerens lån i perioden 24.10.05-26.6.06 og gennemførte i starten af december 2006 en brugertest af personlige services, herunder personlig anbefalingsservice på baggrund af de opsamlede data.

Samstemmende med brugerpanelerne viser testene, at

- Brugere er meget positive over for næsten alle former for supplerende informationer, der kan inspirere, især i den situation, hvor de 'græsser' efter titler, de kunne få lyst til at læse/høre/se
- Brugere vil gerne have supplerende informationer, der kan være med til at afgøre, om en fundet titel vil være noget, de vil låne
- Brugere vil kun kigge på de supplerende informationer når de 'græsser'. Skal de blot finde konkrete titler, vil de ikke anvende de supplerende informationer

- Brugere vil gerne kunne 'styre' hvilke supplerende informationer de får præsenteret
- Brugere opdager ikke nødvendigvis hvilke muligheder de har for at kunne 'styre' præsentationen.

Metode, indhold samt yderligere resultater fra testen er samlet i rapporten: "Mit Bibliotek. Afsluttende brugertest af prototypen.mitbibliotek.dk/mit-bibliotek-06/", Bilag 5

2.4.2.3 Ekstern evaluering

Endvidere er fortaget en ekstern evaluering af UniC/UserMinds. Se nærmere under afsnittet: 2.8. Tilsagnsskrivelsen fra Biblioteksstyrelsen: Evaluering

2.5 Autentificering

2.5.1. Mål for projektperioden

Datamodeller for brugerautentificering.

Vi kan se flere veje i dette arbejde, som vi gerne drøfter med Biblioteksstyrelsen, herunder 1) de eksisterende Shibboleth-baserede autentificeringsmodeller i Bibliotekernes Netmusik og i DEF, 2) muligheder for større sammenhæng med Videnskabsministeriets OIO-standarder samt 3) et egentligt udrednings- og standardiseringsarbejde via Biblioteksstyrelsen og/ eller Dansk Standard med henblik på at skabe en generel løsning.

2.5.2 Projektets arbejde og resultater

2.5.2.1 Proces

Arbejdet med området har bestået i følgende aktiviteter:

- o Foråret (jan-maj): Afsøgning af området (deltagelse og oplæg på i konferencen "Integration af brugerrettigheder - på tværs af folke- og forskningsbiblioteker", deltagelse i AAI-konference i DEF-regi, OIO-

dokumenter)

- 29.5.05: på foranledning af biblioteksstyrelsen udarbejdede projektet en kravspecifikation, der med udgangspunkt i projektets idéer om personaliserede services samt udsagn fra brugerne ("Brugerpanel efterår 2004 for Netbiblioteket") beskriver en række konkrete emner med ønsket funktionalitet samt skitser til dataflow og snitflader systemerne imellem. På den baggrund skitseres endvidere en model på AAI-området. Notatet blev sendt til h.h.v. styregruppen og Biblioteksstyrelsen.
- 09.06.05 projektet holdt et møde med René Løhde fra IT&Telestyrelsen om de referencemodeller, der p.t. arbejdes med, herunder brugerstyring, samt Kaare Kjellstrøm fra firmaet Silverbullit, der har designet sikkerhedsarkitekturen omkring Sundhed.dk. Mødet og de modeller, der blev diskuteret, gav et godt og nyttigt input af viden til projektet og har været med til at sikre, at projektet - på det praktiske plan - styrer i den rigtige retning hvad angår AAI.
- 14.06.05 Deltagelse i IT&Telestyrelsens workshop vedr. datamodel for bruger og arkitektur for tværgående login-services/SSO.
- Projektet udarbejdede efterfølgende et notat vedr. roller, sikkerhedsniveauer og brugerstyring med baggrund i den viden, der var opnået i projektet.
- 26.08.05 Deltagelse i Biblioteksstyrelsens workshop om tværgående brugerstyring, med drøftelse af de netop offentliggjorte høringsdokumenter om fællesoffentlige anbefalinger vedr. brugerstyring fra IT&Telestyrelsen, samt de videre aktiviteter frem, herunder mulighed for at Mit Bibliotek deltager i en case med IT&Telestyrelsen.
- Projektet holdt et møde med bibliotekssystemleverandører. Projektet fremlagde den AAI-model, projektet ville arbejde ud fra (bilag til deltagerne udsendt forlods), samt henviste til de anbefalinger, der fremlægges i høringsdokumenterne fra IT&Telestyrelsen.
- 10.05.06 Deltagelse i Biblioteksstyrelsens workshop om tværgående brugerstyring. Projektet gav en status for deltagelse i case med IT&Telestyrelsen.

2.5.2.2 Case med IT&Telestyrelsen

IT&Telestyrelsen havde afsat et projektforsløb på 3 måneder. Indenfor denne tidsramme blev foretaget følgende aktiviteter:

- Udarbejdelse af tre potentielle UseCases og integrationsflader:

Usecase 1: Anvendelse af fælles brugerrettigheder / overførelse af brugerrettigheder mv. bibliotekerne imellem

Usecase 2: Eksterne serviceudbydere og bibliotekerne. Muligheden for at en bruger (hjemmefra) kan anvende 3. parts services som biblioteket har indgået aftale om.

Usecase 3: Kommunen og biblioteket. Brugeren logger sig ind gennem kommunens site og anvender bibliotekets services

- Opstilling af udviklings- og testmiljø (ÅKB)
- Teknologiadækning i form af udarbejdelse af whitepaper, der beskriver SAML2-modellen og teknologier, der understøtter SAML2
- Afprøvning af relevante eksterne datakilders potentiale og interesse i at deltage (Gentofte Kommune, Forfatterweb, Infomedia)
- Revidering af Usecase samt rollebeskrivelser

2.5.2.3 Praktisk afprøvning via implementering

Projektet har efter ophør af IT&ST projektperioden indgået en aftale med firmaet Lenio (tidl. SimMark; konsulenter for IT&ST) om opsætning, afprøvning og dokumentation af PingFederate, som led i arbejdet med afprøvning/etablering af en autorisations autentifikation-infrastruktur. Opgaven relaterer sig til usecase 1 og omfatter bl.a. installation, opsætning af PingFederate/PingTrust på profilserver i Århus samt testserver i Gentofte, tilretning af en webservice (lånehistorikservicen), test op imod bibliotekssystemet samt dokumentation af udrulning på bibliotekerne (hvad skal der til, hvor meget kræver det).

Ovenstående er dokumenteret i Bilag 8: "Rapport om projekt vedr. proof of concept af trust services mellem bibliotekssystemer"

2.6 Juridisk afklaring

2.6.1 Mål for projektperioden

Afklaring med Datatilsynet vedrørende rettigheder til at gemme persondata (personlige data - udlånsdata - ønsker etc.) til biblioteksformål. Der arbejdes hen mod en model for samlet, landsdækkende godkendelse.

2.6.2 Projektets arbejde og resultater

I relation til de personlige profiler samt den skitserede AAI-model har projektet arbejdet med juridisk afklaring vedrørende rettigheder til at gemme persondata (herunder gyldigt tilsagn fra brugerne, bruger-id (lånerkortnummer/cpr), data-behandling og dataopbevaring) til biblioteksformål. Århus Kommunes IT-sikkerhedsfunktion har fungeret som konsulenter og rådgivere på området.

Projektet har opnået følgende juridiske afklaringer:

- Der er opnået tilladelse fra Datatilsynet til Århus Kommune om indsamling og brug af personlige data til biblioteksformål, herunder registrering af personlige profiler og logning af personlige udlånsdata, for brugere ved Århus Kommunes biblioteker: Anmeldelsen ses hos Datatilsynet, www.datatilsynet.dk, journalnummer 2004-52-2651. Direkte link: <https://anmeld.datatilsynet.dk/frontend/fortegnelse/vis.off.asp?pub=yes&myid=19488&myjour=2004-52-2651>
- Gentofte Bibliotek har foretaget en anmeldelse svarende til den Århus har fået godkendt. Datatilsynet kom d.12. august 2005 med den afgørelse i sagen, at "... behandlingen i medfør af undtagelsesbekendtgørelsens § 12 er undtaget fra anmeldelsespligten i persondatalovens § 43." samt at Datatilsynet ikke vil foretage sig yderligere i sagen og at anmeldelsen vil blive slettet."
(se bilag 9)
- Skabelon til sikkerhedsaftale som grundlag for udveksling af unik brugerident (krypteret cpr) i AAI-sammenhæng.
- Udformning af tilsagn fra brugerne, tilmelding/framelding: der foreligger en færdig udgave af det tilsagn brugere opfordres til at afgive om opbevaring af lånehistorik.

2.7 Markedsføring og formidling af resultaterne og de nye web-services

2.7.1 Mål for projektperioden

Artikler i faglige tidsskrifter osv.

Afholdelse af temamøde for 'modtagere' af tjenesten (folkebibliotekerne)

Deltagelse i Netbibliotek-seminarer.

2.7.2 Projektets arbejde og resultater

Oplæg og præsentationer af projektet

Projektleder Gitte Barlach, Borgerservice og Biblioteker, ITK, har holdt oplæg i følgende sammenhænge:

D.5.4.05: DDElibra Brugergruppens generalforsamling i Vejle: "Mit Bibliotek. Integreret og personaliseret adgang til biblioteksressourcer baseret på webservices"

D. 26.5.05: besøg fra Odense Centralbibliotek i Århus: "Mit Bibliotek. Integreret og personaliseret adgang til biblioteksressourcer baseret på webservices"

D.4.10.05: "Web-services så det forstås!", DBC Gå-hjem-møde, Ballerup: "Mit Bibliotek. Webservices - i integreret og personaliseret sammenhæng."

D.7.10.05: DBC brugerseminar, Odense: "Webservices – den grænseløse bruger og bibliotekernes rolle."

D.9.11.05: FKBN's generalforsamling i Nyborg: "Mit Bibliotek"

D. 31.1.06: Århus Kommunes Biblioteker, besøg fra Helsinki, Finland: "My Library"

D.9.2.06: Kataloger på kryds og tværs, en temadag om udviklingstendenser i kataloger arrangeret af Danmarks Forskningsbiblioteksforening: "Mit Bibliotek"

D.9. - 10.3.06: Biblioteche oggi. Konferencen "Convegno La biblioteca su misura verso la personalizzazione del servizio" Milano, Italien: "Personalizing web-based library services in Denmark"

D.14.3.06: Kursusdag, Esbjerg Centralbibliotek: "Mit Bibliotek"

Karen Thomsen, Silkeborg Bibliotek, holdt oplæg d.21.11.05 på en temadag om brugen af webservices på bibliotekerne arrangeret af Fabita og IT-faggruppen.

D. 6.3.07: Afsluttende temadag for projektet, Kunstmuseet AROS, Århus: "Mit Bibliotek – smagsprøver"

Andre omtaler:

Mit Bibliotek blev nævnt i Biblioteksstyrelsens strategi for Netbiblioteker, præ-senteret på Netseminar 2005.

Mit Bibliotek blev nævnt som eksempel under Deff-highlights, program-områder for systemarkitektur, generel udbredelse af webservice-arkitektur i Jens Thorhauges oplæg på Biblioteksledermøde 2006.

Mit Biblioteks webservice "Andre, der har lånt.." indgik i "Udkast til udviklingsplan bibliotek.dk 2006" (B8 Anbefalinger a la "Andre har også læst/hørt" NO-TAT.) Genbrug af den løsning som er lavet i projektet "Mit bibliotek" med såkaldt kollaborativ filtrering: brug af udlånsdata til at finde sammenhænge mellem brugeres lån).

Mit Bibliotek blev nævnt som eksempel i "Fra Information til viden", Biblioteksstyrelsens oplæg til strategi for dansk biblioteksudvikling.

Mit Bibliotek er omtalt på:

<http://www.librarystuff.net/2005/05/library-opac-greatness-in-denmark.html>

FKBN medlemskab:

Mit Bibliotek er optaget i FKBN – Foreningen de Kommunale Bibliotekers Nettjenester.

Hjemmeside for projektet:

<http://www.aakb.dk/sw90265.asp>

Temadag

Projektet holdt en afsluttende temadag d.6.marts 2007 på AROS – Århus Kunstmuseum med 120 deltagere fra folke- og forskningsbibliotekerne samt oplægs-holdere fra Danmark, England og USA. På temadagen blev der sat fokus på udviklingen af bibliotekernes netbaserede services, søgesystemer og OPACs. Med udgangspunkt i projekt Mit Biblioteks erfaringer samt eksterne oplæg drøftedes og perspektiveredes mulighederne for at bibliotekerne kan gentænke OPAC'en og bibliotekernes netbaserede søgesystemer og services.

Følgende emner blev behandlet på temadagen:

Personalisering, kollaborativ filtrering, syndikering, mash-up
 Stop searching – start finding: Intuitive og serendipitive søgesystemer
 Web 2.0: brugerindflydelse på det netbaserede biblioteks indhold.

På temadagen var der oplæg af:

- Keynote v. Mikael R. Lindholm, ansvarshavende chefredaktør for Computerworld
- Richard Wallis, Technology Evangelist, Talis: "Mixing and Mashing - the future of Library as a service"
- Birte Christensen-Dalsgaard, Udviklingschef, Statsbiblioteket: " How to mix and serve an information cocktail – or – How to make data work"
- Tim Spalding, founder of Library Thing: "Is your OPAC fun? (a manifesto of sorts)"
- Lennart Björneborn, Lektor, ph.d., Danmarks Biblioteksskole, "Serendipitet og bibliotekets samlede brugergrænseflade"
- Lars Christensen, Informationsarkitekt, Creuna.: "Engager brugeren"
- Bo Vincents, Administrerende direktør, Ankiro: "Ankiro´s søgeteknologi – fuzzylogik og semantiske netværk"
- Gitte Barlach, projektleder, IT og Kommunikation, om "Mit Bibliotek"

Program for temadagen:

<http://www.aakb.dk/sw104333.asp>

Om oplægsholderne:

<http://www.aakb.dk/sw105526.asp>

Præsentationer fra temadagen:

<http://www.aakb.dk/sw107590.asp>

2.8. Tilsagnsskrivelsen fra Biblioteksstyrelsen

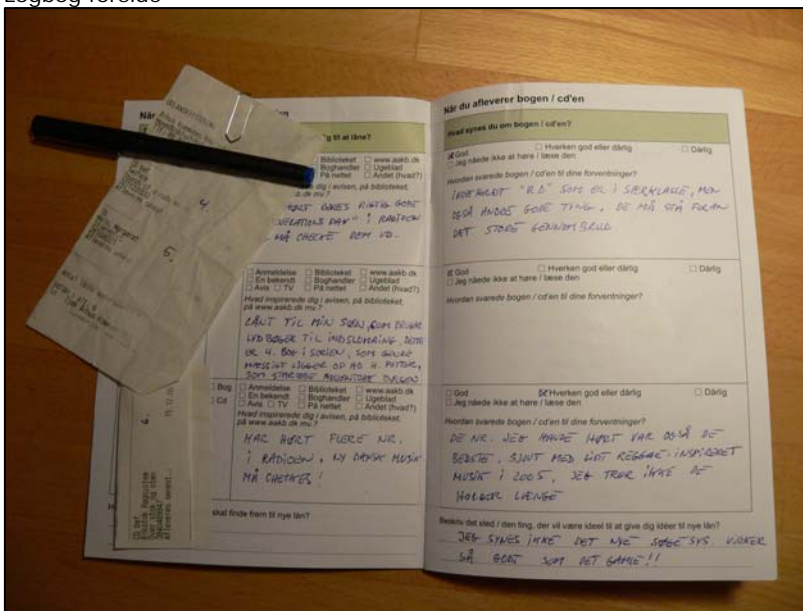
2.8.1 Evaluering

Af tilsagnsskrivelsen fra Biblioteksstyrelsen fremgik det, at projektet skulle gennemføre en evaluering af de opnåede resultater i projektet, samt at evalueringen skulle foregå eksternt i forhold til projektet som en købt aktivitet hos tredjepart. Projektet gennemførte en evaluering med UniC som eksternt leverandør. Under-

søgelse og evaluering, der blev udført i perioden december 2005-april 2006, havde primært fokuseret på nytteværdien af de nye services, og i mindre grad på egentlig usability. Der blev foretaget en forundersøgelse i form af indledende interviews med 6 udvalgte brugere og efterfølgende logbogsundersøgelse, samt afsluttende interviews med de pågældende brugere.

Logbog forside

Logbog med bruger-kommentarer

Endvidere blev der foretaget logning af brugernes adfærd (click-strømme) i biblioteksbasen hos Århus Kommunes Biblioteker. Userminds v. usabilitykonsulent Claus Dan Pedersen udarbejdede efterfølgende en samlet evalueringsrapport: "Mit

Bibliotek – Personlig biblioteksservice på nettet”. (Bilag 3). Rapporten fokuserer på de opfølgende interviews med de 5 af de 6 brugere samt logfilsanalysen.

Projektet foretog følgende i forbindelse med evalueringsarbejdet:

- Udarbejdelse af oplæg (beskrivelse af opgaven) til Biblioteksstyrelsen
- Valg af UniC som ekstern leverandør (Uni-C har undervejs i forløbet benyttet Userminds Aps som underleverandør)
- Tilrettelæggelse af undersøgelsen (indhold, form, metode) i samarbejde med UniC og Userminds, herunder idéoplæg til udformning af logbøger og forløb med logbøger.
- Praktisk bistand (brugerrekruttering, tryk og udlevering af logbøger, notatskrivning under brugerinterviews, kontakt til brugerne undervejs i forløbet)
- Logfilsundersøgelse: fastlæggelse af målepunkter, udvikling og implementering af teknisk funktionalitet til opsamling af data, bearbejdning af opsamlede data.

Rapporten konkluderede at de tilbudte services generelt ikke benyttes. For det første er det langt de færreste poster, som har services tilknyttet, og brugerne er derfor ikke vant til at have de muligheder og yderligere oplysninger, som services giver.

For det andet overser brugerne jævnligt de tilbudte services, da disse er placeret nederst på siden og under beholdningsoplysningerne, mens alle essentielle oplysninger er placeret øverst på siden.

Som følge af ovenstående brugervenlighedsrelaterede problematikker orienterer brugerne sig ikke efter services i deres låneadfærd. Brugere går dermed glip af potentielle inspirationskilder.

I interviewsituationen bliver de tilbudte services generelt vel modtaget af brugerne. De tilbudte services giver (med enkelte modifikationer) brugerne muligheder og inspiration, som de finder relevante i en lånesituation. Services bidrager eksempelvis til at opfylde et behov for brugere, som ikke eller kun perifert kender det viste materiale, og som derfor ønsker mere dybdegående beskrivelser heraf.

Rapporten er vedlagt som bilag 4.

2.8.2. Forskningsekspertise fra Danmarks Biblioteksskole

I tilsagnsskrivelsen fra Biblioteksstyrelsen anbefaledes at projektet inddrog forskningsekspertise fra Danmarks Biblioteksskole i forbindelse med udvikling af

forskellige personaliseringsmodeller. Projektet har haft kontakt til lektor cand.scient.bibl. Jette Hyldegaard og inviterede til et nærmere samarbejde. Som følge heraf fortog projektet sparring og idéudveksling med Jette Hyldegaard, som bl.a. holdt oplæg på et kombineret styre- og projektgruppemøde d.24.5.05 med efterfølgende feedback og sparring til projektgruppen i forhold til de personaliseringstiltag, projektet arbejdede med. Endvidere blev der aftalt gensidig, løbende information parterne imellem og Jette Hyldegaard havde adgang til projektets projektrum i projektperioden.

3. Organisation

3.1. Organisation

Organisatorisk blev projektet varetaget af en styregruppe med følgende sammensætning:

Bente Nielsen, Frederiksberg Bibliotek
 Birte Christensen-Dalsgaard, Statsbiblioteket
 Irene Nellemann Ludvigsen / Ågot Berger, Københavns Kommunes Biblioteker
 Bo Fristed, Århus Kommunes Biblioteker
 Peter Jensen, Gentofte Bibliotek
 Else Goul, Vejle Bibliotek
 Per Mogens Petersen, Dansk BiblioteksCenter
 Sara Jørgensen, Herning Bibliotek
 Peter Birk, Silkeborg Bibliotek
 Rolf Hapel, Århus Kommunes Biblioteker.

I projektgruppen deltog følgende:

Peter Jensen, Gentofte Bibliotek
 Michael Lykfeldt og Niels Jensen, Københavns Kommunes Biblioteker
 Kristian Mikkil Nielsen, Frederiksberg Bibliotek
 Ewan Andreasen og Jørgen Gram Christensen, Vejle Bibliotek
 Karen Thomsen og Per Hofman Hansen, Silkeborg Bibliotek
 Morten Bech, Herning Bibliotek
 Gitte Barlach og Steen Gert Larsen, Århus Kommunes Biblioteker
 Hans Lauridsen, Helle Brink, Mads Villadsen og Michael Nielsen, Statsbiblioteket
 Kirsten Larsen og Rikke Lose Dansk BiblioteksCenter.

Århus Kommunes Biblioteker havde projektledelsen ved Gitte Barlach.

I en del af projektperioden deltog endvidere Birgit Juhl Andersen, Gentofte Bibliotek, samt Martin Schmidt-Nielsen, Frederiksberg Bibliotek.

3.2 Mødeaktivitet

Der har været afholdt 7 styregruppemøder i projektperioden.

Den samlede projektgruppe har afholdt 19 møder i den 2-årige projektperiode. Flere mindre ad-hoc grupper har undervejs arbejdet med del-elementer i projektet, bla. brugerpanel og brugerinddragelse, AAI-området, teknik (webservices, scripts m.m.), design af brugergrænseflade.

Endvidere har der været afholdt 2 fællesmøder med deltagelse af både styregruppe og projektgruppe.

I relation til udviklingen af webservicen til Litteratursiden.dk har der været afholdt 4 møder med Litteratursidens redaktør Lise Vandborg.

I anden halvdel af projektperioden afholdtes tre brugerpaneler og i relation hertil 4 forberedende møder.

3.3 Eksterne konsulenter

I forbindelse med AAI-casen har projektet haft samarbejde med René Løhde, IT og Telestyrelsen samt tilknyttede konsulenter: Henrik Tufvesson, Implement, samt Tommy Dejbjerg Pedersen, Lenio ApS (tidl. SimMark Aps), samt sparring med Kaare Kjellstrøm, Silverbullit.

I relation til web 2.0 udviklingsmuligheder holdt projektgruppen d.23.2.06 møde med Esben Fjord Nielsen, Danmarks Biblioteksskole. På mødet holdt Esben Fjord Nielsen et oplæg med titlen: "Web 2.0 og fremtidens OPAC". Oplægget blev efterfulgt af fælles sparring og ideudveksling.

I forbindelse med udvikling af personaliseringsmodeller har projektet holdt møde, samt foretaget sparring med lektor Jette Hyldegaard, Danmarks Biblioteksskole (oplæg: "Personaliseringsformer- i teori og praksis") samt Michael Poltorak Nielsen, Statsbiblioteket (oplæg: "Personalisering: berigelse eller optimering?")

Tommy Kaas fra Dicar - Center for analytisk journalistik holdt d. 02.09.05 oplæg for projektets styregruppe om eksempler på mulige netværksanalyser af biblioteksdata (analyseeksempler og -muligheder af klyngerne i "Andre, der har lånt..").

3.4 Kontakt til relaterede projekter

I projektperioden har der løbende været kontakt til projektet "DK-AAI. Autentifikations- og Autorisations Infrastruktur under DEF-projektsuiten" i form af Statsbibliotekets deltagelse i begge projekter, samt deltagelse i Biblioteksstyrelsens workshops om tværgående brugerstyring. Endvidere har projektet været i dialog med projektet "Det Interaktive Børnebibliotek" vedrørende brug og implementering af "Andre, der har lånt..." samt Litte-

ratorsidenServices i "Det Interaktive Børnebiblioteks StorySurfer (prototype-test på Hovedbiblioteket i Århus).

3.5 Projektrum

Det elektroniske samarbejde i projektet er foregået via et projektrum placeret på Århus Kommunes workplace-server

(<http://samarbejde.aarhuskommune.dk/netbiblioteket/>)

Alle deltagere i projekt- og styregruppe har adgang. Endvidere har projektets kontaktperson hos Biblioteksstyrelsen, Leif Andresen, adgang.

I projektrummet ligger projektets keredokumenter (projektbeskrivelse, projektplan, budget/finansieringsoversigt) samt baggrundsinformation og dokumentation vedr. projektet. Endvidere publiceredes projektets arbejdsnotater, skitser, møder (dagsordener & referater) samt nyheder i projektrummet.

4. Økonomi

Revideret regnskab er fremsendt til Biblioteksstyrelsen.

5. Bilag

Bilag 1: Dokumentation af webservices

Bilag 2: "Andre, der har lånt..." Forslag til navngivning af felter i forhold til Dublin core med ABM skemaet

Bilag 3: Hensigtserklæring vedr. ADHL

Bilag 4: Mit Bibliotek – Personlig biblioteksservice på nettet. Juni 2006 / af Uni-C/ Userminds ApS

Bilag 5: Mit Bibliotek. Afsluttende brugertest af prototypen.mitbibliotek.dk/mitbibliotek-06/ af Karen Thomsen, 2007

Bilag 6: Brugerpanel 1. møde efterår 2005 / af Mit Bibliotek, 2005

Bilag 7: Usecases 1-3 / af Mit Bibliotek, 2005

Bilag 8: Rapport om projekt vedr. proof of concept af trust services mellem bibliotekssystemer / af Tommy Dejbjerg, Lenio Aps, 2007

Bilag 9: Datatilsynet. Udtalelse i forbindelse med anmeldelse af "Netbiblioteket - min personlige biblioteksservice" 12. august 2005.

Bilag 10: Blanket – brugertilsagn. "Oprettelse som testbruger i projektet "Mit Bibliotek" ".

Bilag 11: Program. Afsluttende temadag 6.3.07 på Kunstmuseet AROS i Århus: "Få check på fremtidens webbibliotek"

Bilag 12: Oplægsholdere. Afsluttende temadag 6.3.07 på Kunstmuseet AROS i Århus: "Få check på fremtidens webbibliotek"